

JAVNI HOLDING MARIBOR JANUARJA IN FEBRUARJA DOBIL 83 ZAPOSLENIH

PREBERITE ŠE:

Širitev sistema daljinskega ogrevanja v Mariboru

Naložbi pogrebne podjetja, vredni 1,1 milijona evrov

Marprom praznuje 10-letnico uspešnega delovanja

Snaga obeležuje šest desetletij delovanja

Nigradu nagrada Inštituta za politike prostora

Skoraj 120-letna tradicija črpanja vode

KAZALO

- 3 Javni holding Maribor januarja in februarja dobil 83 zaposlenih
- 4 Iz zimskega v letno vzdrževanje infrastrukture in naložbe v komunalno
- 5 Povezana podjetja v letu 2020 z 90 milijoni prihodkov
V načrtu klicni center za uporabnike in skupna položnica
- 6 Velika spomladanska čistilna akcija v Mariboru
- 7 Sodelavci JHMB in povezanih družb cepljeni proti covidu-19
- 8 Širitev sistema daljinskega ogrevanja v Mariboru
- 9 Evropski partner na področju ponovne uporabe snovnih virov
- 10 Naložbi pogrebne podjetja, vredni 1,1 milijona evrov
- 11 Konsolidacija lastništva JHMB v Pogrebnem podjetju Maribor
Varno kupovanje avtobusnih vozovnic na daljavo
- 12 Snaga obeležuje šest desetletij delovanja
- 14 Skoraj 120-letna tradicija črpanja vode
- 15 Nigradu nagrada Inštituta za politike prostora
- 16 Marprom praznuje 10-letnico uspešnega delovanja
Snaga z dvema novima voziloma na CNG
- 17 Manj smučarjev, a veliko pozitivnih odzivov
- 18 Podjetje je bilo v času epidemije obenem tudi dom
- 19 V Energetiki Maribor med koronakrizo ustvarili mehurček
Terenska testiranja na koronavirus
- 20 Tudi na dopustu spoštujemo osnovne zaščitne ukrepe
- 21 Dvomesečen umik gotovinskega plačevanja z avtobusov
- 22 Nadaljevati trend širitve obcestnih zelenih površin
- 23 V Mariborskem vodovodu obeležili svetovni dan voda
- 24 Most na Mariborski otok kmalu v prenovi
- 25 Prizadevanja za pravilno ločevanje odpadkov in koristnih surovin
- 26 Sprememba režima na parkirišču pod Pohorjem
- 27 Utrjujemo status zanesljivega organizatorja v Mednarodni
kolesarski zvezi
Novo specialno vozilo za odvoz avtomobilov
- 28 Učinkovitost sortirnice za skoraj 80 % večja
- 29 Modri -argo nasveti zabavajo in osveščajo tudi na avtobusih
- 30 Utrinki iz mariborskega akvarija in zavetišča za živali
Zahvale
- 31 Krížanka

POVEZANI

Interno glasilo Javnega holdinga Maribor

in podjetij Energetika Maribor, Nigrad, Mariborski vodovod, Marprom, Pogrebno podjetje Maribor in Snaga

Številka 2 / junij 2021

Izdajatelj: Javni holding Maribor

Urednik: Miha Rubin

Uredniški odbor: Sanja Androič, Irena Bartok, Darja Lampret, Dejan Pukšič, Miha Rubin, Tine Šalamon

Priprava besedil: Irena Bartok, Boštjan Erjavec, Lidija Ferk, Sebastjana Klepec Hlebič, Darja Lampret, Dejan Pukšič, Miha Rubin, Tine Šalamon

Fotografije: arhiv podjetij Energetika Maribor, Nigrad, Mariborski vodovod, Marprom, Pogrebno podjetje Maribor in Snaga, arhiv Večera, Jože Kokol, Tadej Regent

Tisk: Design Studio, d. o. o.

UVODNIK

Javni holding Maribor (JHMB) je kmalu po vstopu v leto 2021 dočkal enega od ključnih mejnikov – dobil je svoje zaposlene. S tem je pravzaprav postal živo podjetje, ki je začelo opravljati zadolžitve, za katere je bilo septembra lani ustanovljeno. Za uspešnim delovanjem vsake družbe stojijo usposobljeni in zavzeti sodelavci, pri čemer po začetnem obdobju našega skupnega dela še trdneje verjamem, da JHMB takšne tudi ima.

V prvem polletju 2021 smo sledili zastavljenim poslovnim načrtom in izvedli vrsto nalog na različnih področjih; poleg implementacije zaposlenih v novo okolje in vzpostavitve osnovne informacijske ter komunikacijske opreme velja izpostaviti še uvodne korake, usmerjene v ureditev centra za pomoč uporabnikom in pripravo skupne položnice povezanih podjetij. Gre za dolgoročno projekta, ki se ju lotevamo s ciljem izboljšanja storitev za uporabnike podjetij in sta zato še toliko pomembnejša.

JHMB namreč ne predstavlja samosvoje entitete, temveč je neločljivo povezan z delovanjem in s potrebami matičnih podjetij, pa tudi z interesi lastnice oziroma celotnega mesta. Zato moramo sodelovati, se dopolnjevati in delati kot usklajen tim v dobrobit vseh nas – občank in občanov. V luči tega me navdaja z optimizmom, da so podjetja iz skupine JHMB v zadnjem času, ko smo bili soočeni s težavnimi okoliščinami, kljub temu dosegla dobre rezultate tako v okviru gospodarskih javnih služb kot drugih dejavnosti. Ne nazadnje smo s tem dokazali, da se na naša javna podjetja mesto lahko zanese.

Z dosežki, naložbami in načrti podjetij se lahko seznanite na nadaljnjih straneh našega internega glasila. Ker je tokratna številka izšla na pragu poletnih dopustov, vsem želim, da bodo ti čim bolj sproščujoči – tudi temu področju smo v glasilu posvetili nekaj prostora. Tako v njem najdete koristne napotke, kako ravnati na dopustu, da si boste nabrali novih moči in se vrnili domov pripravljeni na vse izzive, ki so pred nami.

V JHMB se zavedamo visokih pričakovanj družbe, zato si bomo ob skrbi za nemoteno izvajanje storitev hkrati prizadevali za nenehno izboljševanje naših gospodarskih javnih služb. Seveda z jasnim ciljem, da dvignemo kakovost življenja povsod tam, kjer delujemo.

Lidija Pliberšek,
direktorica JHMB

JAVNI HOLDING MARIBOR JANUARJA IN FEBRUARJA DOBIL 83 ZAPOSLENIH

Javni holding Maribor (JHMB) je v začetku leta 2021 uradno dobil svoje sodelavce. Po zaključenih pravno-formalnih postopkih je bilo s 15. januarjem na JHMB prezaaposlenih 32 delavcev z Energetike Maribor, Mariborskega vodovoda, Marproma, Nigrada, s Pogrebnega podjetja in Snage, zatem pa s 1. februarjem še 51 sodelavcev. S tem je JHMB, ustanovljen za izvajanje strokovnih in razvojnih nalog na področju gospodarskih javnih služb, postal popolnoma operativen.

V prvi skupini so na JHMB prešli zaposleni s področij prava in kadrov, nabave ter javnih naročil, druga skupina pa je vključevala sodelavce s področij financ in računovodstva, informacijske tehnologije ter strateškega komuniciranja in marketinga. Zaradi situacije, povezane s pojavom novega koronavirusa, je del zaposlenih iz druge skupine svoje nove pisarne na JHMB zasedel nekoliko pozneje.

Strokovne službe JHMB tako sestavlja skupno 83 sodelavcev; vsi so bili na JHMB preneseni ob upoštevanju določil 75. in 76. člena Zakona o delovnih razmerjih, ki zagotavljajo ohranitev dosedanjih pravic in obveznosti iz delovnega razmerja najmanj v obdobju enega leta po prenosu in kontinuiteto zaposlitve. V začetnem obdobju delovna mesta na JHMB sovpadajo s predhodnimi, po obdobju tranzicije, ki bo trajalo eno leto, pa je načrtovana vzpostavitev nove organizacijske strukture. Pri tem bomo, tako kot v že izpeljanih postopkih, še naprej sodelovali z vsemi reprezentativnimi sindikati in s svetom delavcev.

Maribor je bil do ustanovitve JHMB eno od redkih mest v tem delu Evrope, ki je imelo svoje gospodarske javne službe razpršene po več podjetjih. Zato je bil glavni namen ustanovitve JHMB povezati podjetja, ki jih izvajajo, in konsolidirati ter op-

timizirati njihove skupne službe, da bodo nudile čim boljše strokovno podporo matičnim podjetjem. Ta pa se bodo lahko posvetila izključno izvajanju in razvoju svojih storitev javnega pomena, ki so eden ključnih dejavnikov za kakovost bivanja tako v

mariborski kot vseh ostalih občinah, kjer povezana podjetja izvajajo gospodarske javne službe.

Prav tako je od delovanja JHMB moč pričakovati učinke na finančnem področju, ki bi po ocenah strokovnjakov lahko bili vidni v treh letih, predvsem v obliki zmanjšanja stroškov iz naslova povezanega delovanja in skupne nabave podjetij. To bo zelo pomembno tudi za želeno ohranitev sedanjih cen komunalnih storitev za uporabnike; končne cene so sicer odvisne od več dejavnikov, pri čemer na določene neposredno ne moremo vplivati, lahko pa z doseženimi prihranki iz skupnega delovanja poskušamo čim dlje ohraniti njihov trenutni nivo. ✓

JHMB deluje v najetih pisarnah v poslovni stavbi na Zagrebski cesti.

IZ ZIMSKEGA V LETNO VZDRŽEVANJE INFRASTRUKTURE IN NALOŽBE V KOMUNALO

Podjetja, ki so povezana v Javni holding Maribor in upravljajo mariborsko kritično infrastrukturo, konec marca načeloma zaključijo z zimskimi vzdrževalnimi deli in se usmerijo v tako imenovano redno letno vzdrževanje. Pri Nigradu smo tako po 15. marcu, ko se uradno konča zimska sezona na slovenskih cestah, kljub pripravljenosti na odziv v primeru ponovnih zimskih razmer začeli z odstranjevanjem zimskih varnostnih označb, s čiščenjem ostankov posipnih materialov z javnih prometnih površin in s planiranimi popravili ter prenovami pločnikov in cest.

V omenjenem času podjetja tudi pričnejo z uresničevanjem investicijskih načrtov, ki so za letos že potrjeni in usklajeni znotraj skupine JHMB. Najpomembnejši letošnji infrastrukturni projekt Energetike Maribor je širitev sistema daljinskega ogrevanja po Gregorčičevi ulici in priključitev objekta Mestne občine (MO) Maribor. Ob tem je v planu tudi širitev omrežja po Strossmayerjevi in Slovenski ulici s priključitvijo Slovenskega narodnega gledališča Maribor.

Medtem Pogrebno podjetje zaključuje ureditev nove poslovilne dvorane na pokopališču Pobrežje in vzporedno še izgradnjo prizidka k upepeljevalnici na Dobravi s četrto kremacijsko pečjo. V Snagi želimo v letu 2021 izpeljati več naložb, pri čemer se jih glavnina nanaša na nakup komunalne opreme ter tovornih in gospodarskih vozil za izvajanje gospodarske javne službe. Hkrati bomo izvedli še nekaj investicij na območju sortirnice, kamor nameravamo v

prihodnjem srednjeročnem obdobju predstaviti sedež Snage. V Marpromu pa si v prihodnje med drugim obetamo posodobitev voznega parka z nabavo novih električnih avtobusov in ureditev polnilnic zanje.

GOSPODARSKE JAVNE SLUŽBE MED LOCKDOWNOM

Izvajanje gospodarskih javnih služb v MO Maribor, ki sodijo v okvir vzdrževanja kritične infrastrukture in so nepogrešljive v vsakdanjem življenju, je bilo zagotovljeno tudi med 1. in 11. aprilom, ko so z namenom zajeitve širjenja novega koronavirusa veljali ukrepi za zaprtje države. Je pa tako imenovani lockdown prinesel nekaj dodatnih omejitev pri dejavnostih povezanih podjetij – Energetike, Nigrada, Mariborskega vodovoda, Marproma, Pogrebnega podjetja in Snage.

Tako so v času lockdowna na pogrebih lahko bili prisotni le ožji družinski člani ali člani skupnega gospodinjstva. Mrliške

vežice so bile zaklenjene, tako da so pogrebne slovesnosti potekale zunaj in v najnižjem družinskem krogu ter ob okrnjenem protokolu brez spremljevalnih dogodkov. V mariborskem mestnem avtobusnem prometu so v tistem času na vseh linijah veljali počitniški vozniki, blagajna na Avtobusni postaji Maribor pa je poslovala po skrajšanem času. Za razliko od avtobusov krožna kabinska žičnica na Pohorju takrat ni smela obratovati.

Vsi zbirni centri so delovali normalno po veljavnem delovnem času, poleg tega so lahko ob spoštovanju ukrepov nemoteno poslovale tržnice. Otroška igrišča so ostala odprta, pri čemer so morali obiskovalci spoštovati vse zaščitne ukrepe. Akvaterarij Maribor je bil med lockdownom za zunanje obiskovalce zaprt, enako je veljalo tudi za Zavetišče za živali Maribor, a je bila v tem po predhodni najavi vseeno omogočena posvojitev živali. ✓

POVEZANA PODJETJA V LETU 2020 Z 90 MILIJONI PRIHODKOV

Ena od pomembnih zadolžitev strokovnih služb Javnega holdinga Maribor je tudi priprava poslovnih poročil vseh povezanih podjetij za leto 2020. Čeprav so poslovanje v tem zaznamovale zahtevne razmere zaradi epidemije covid-19 in posledičnih ukrepov, so podjetja iz skupine JHMB v letu 2020, v katerem so skupaj ustvarila 90,3 milijona evrov prihodkov, v skupnem seštevku imela 1,7 milijona evrov dobička.

Kot izhaja iz izdelanih poslovnih poročil, je v letu 2020 od združenih podjetij največ prihodkov zabeležil Nigrad (25,1 milijona evrov), sledijo pa Snaga (19,2 milijona), Mariborski vodovod (16 milijonov), Marprom (13,7 milijona), Energetika Maribor (11,9 milijona), Pogrebno podjetje Maribor (4,2 milijona) in JHMB (50.000 evrov). K lanskoletnemu

skupnemu pozitivnemu rezultatu na ravni skupine JHMB je največji delež prav tako prispeval Nigrad (622.250 evrov dobička); za njim so se zvrstili Pogrebno podjetje (529.164 evrov), Energetika (325.803 evrov), Snaga (201.806 evrov), Mariborski vodovod (176.730 evrov) in JHMB (7541 evrov), medtem ko je Marprom po še ne-revidiranih rezultatih zabeležil manjši pre-

sežek odhodkov nad prihodki (132.741 evrov izgube).

A pri tem je treba upoštevati specifičen položaj Marproma, ki zaradi vladnih odlokov v letu 2020 ni smel opravljati javnega potniškega prometa in ostalih storitev skupno blizu tri mesece. Med zaustavitvijo glavnih dejavnosti podjetje tudi ni ustvarjalo praktično nobenih prihodkov.

Odločitev o upravljanju z dobičkom podjetij JHMB bo usklajena v okviru matičnih podjetij, JHMB in njegove lastnice, Mestne občine Maribor. Splošna usmeritev je, da se del dobička ohranja v matičnih podjetjih za izvajanje razvojnih nalog, del pa prenaša na JHMB oziroma MO Maribor. Medtem se je pozitiven trend poslovanja na ravni celotne skupine JHMB nadaljeval tudi v prvem trimesečju 2021, ko so vsa podjetja skupaj dosegla 24,4 milijona evrov prihodkov. ✓

V NAČRTU KLICNI CENTER ZA UPORABNIKE IN SKUPNA POLOŽNICA

Javni holding Maribor je letos pričel s postopki za načrtovano vzpostavitev Centra za pomoč in podporo uporabnikom. Ta bo predvidoma vključeval osrednjo informacijsko točko, kjer bo moč urejati formalnosti na področju javnih služb, klicni center in nov spletni portal. V kakšni obliki in kdaj bo zaživel tovrstni center, ki bo uporabnikom na enem mestu ponujal osnovne informacije o gospodarskih javnih službah, razne obrazce, možnost reklamacij itd., zaenkrat ni mogoče natančno opredeliti, saj nas pred tem čaka jo še obsežne aktivnosti tako v okviru JHMB kot drugih služb.

Podobno velja za še en projekt, s katerim želimo poenostaviti stvari uporabnikom storitev – ureditev skupne položnice nekaterih povezanih podjetij. V sklopu tega smo že pristopili k proučitvi pravnih predpisov glede obstoječe ureditve gospodarskih javnih služb in k preveritvi možnosti zagotovitve ustreznih podlag za pridobitev pooblastil JHMB za posredovanje skupne položnice neposredno uporabnikom. Vendar gre za zelo kompleksno zadevo, ki zahteva vrsto usklajevanj različnih deležnikov in področji; to kažejo tudi primeri nekaterih drugih mest oziroma holdingov, ki si za pripravo takšne skupne položnice prizadevajo že dolgo časa. ✓

VELIKA SPOMLADANSKA ČISTILNA AKCIJA V MARIBORU

Na veliki spomladanski čistilni akciji Moji odpadki – moja skrb, ki jo je v dveh aprilskih sobotah organizirala Mestna občina Maribor v sodelovanju z Javnim holdingom Maribor, so aktivno vlogo odigrala vsa vanj povezana podjetja. Zaposleni v teh s(m)o se med drugim lotili pobiranja odpadkov na lokacijah, kjer podjetja opravljajo svoje dejavnosti in so tako ogledalo vseh nas. Zato je njihov izgled toliko pomembnejši, eden od temeljnih ciljev JHMB pa je urejeno in čisto mesto.

V sklopu čistilne akcije je bila že pred njenim uradnim začetkom prva na terenu ekipa Snaga, ki je 15. aprila prečesala Stražunski gozd in ga olajšala za približno 200 kilogramov različnih odpadkov ter s tem poskrbela, da gozdno življenje zadiha na polno. Akcija se je zatem odvila 17. aprila na desnem bregu Drave in 24. aprila na levem bregu; sodelavci Nigra-da in Energetike so zavihali rokave v oko-

lici sedeža podjetij, Marproma na zgornji postaji Pohorske vzpenjače, Mariborskega vodovoda v Betnavskem gozdu v neposredni bližini črpališča Betnava in na Mariborskem otoku, Pogrebnega podjetja pa v okolici pokopališč.

»K akciji smo z veseljem povabili vse zaposlene, tako na JHMB kot matičnih podjetjih. Dogovorili smo se, da bodo posamezna podjetja izvajala čistilno akcijo tudi na ob-

močjih, kjer delujejo. Dobro je, da vodilni v mestu dajemo zgled in da takšne akcije ne razumemo kot službeno obveznost, temveč kot nekaj, kar je preprosto prav,« je poudarila direktorica JHMB **Lidija Pliberšek**. Ob tem sta bila Snaga in Nigard s svojimi vozili in mehanizacijo glavna motorja celotne čistilne akcije.

Ta je glede na epidemiološko situacijo in z njo povezane ukrepe potekala v duhu sprehodov v tako imenovanih mehurčkih (družine, prijatelji, sodelavci ...), pri čemer s(m)o udeleženci pobirali manjše odpadke in jih oddali na dogovorjenih zbirnih mestih. Letošnja novost je bilo zbiranje zelenega obreza na zanj namenjenih mestih. V dveh terminih spomladanske čistilne akcije, v katerih je po ocenah sodelovalo okoli 1700 občanov, smo naše okolje in naravo razbremenili za 18.340 kilogramov odpadkov. Snaga je ob koncu opravila odvoz vseh odpadkov z zbirnih

Čiščenju okolice so se priključile ekipe Energetike ...

Marproma ...

mest, medtem ko je Nigrad poskrbel za odvoz zelenega obreza.

Vodja akcije **Neva Pipan** je povedala, da je bila MO Maribor izjemno zadovoljna z odzivom občanov, društev, javnih podjetij in zavodov. »Zelo smo veseli povezovanja med akterji, ki imajo vsak na svojem področju pomembno vlogo v našem mestu – od občine in njenih podjetij ter zavodov, preko Gasilske brigade Maribor in prostovoljnih gasilskih društev do številnih nevladnih organizacij. Čistilna akcija Moji odpadki – moja skrb se je med Mariborčani prijela in prepričana sem, da se krepi tudi zavedanje, da smo dolžni za odpadke, ki jih proizvedemo, tudi sami poskrbeti.«

Nigrada ...

Pogrebne podjetja ...

Snage ...

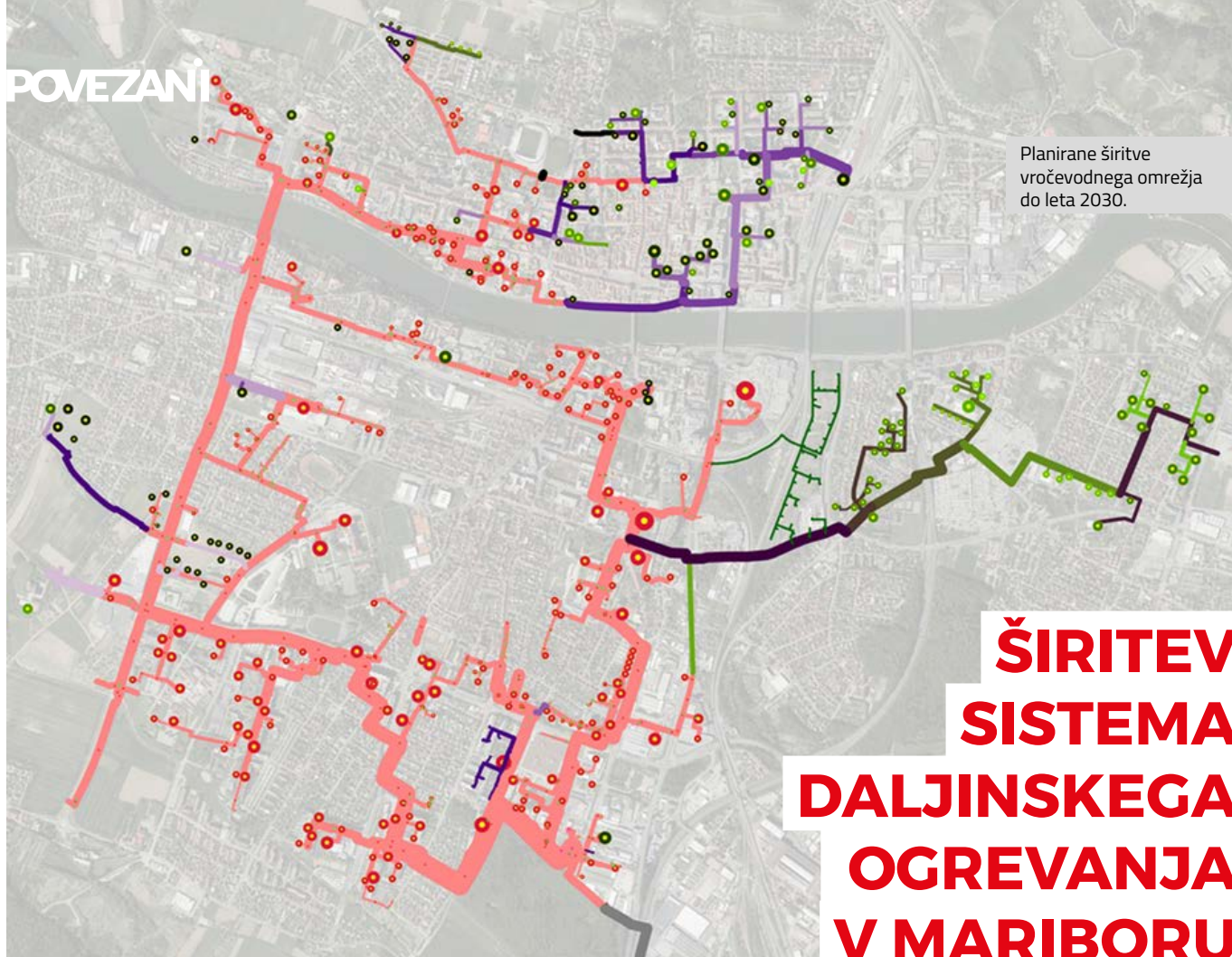
Mariborskega vodovoda.

SODELAVCI JHMB IN POVEZANIH DRUŽB CEPLJENI PROTI COVIDU-19

Skupno preko 250 zaposlenih v Javnem holdingu Maribor in združenih podjetjih je spomladi izkoristilo možnost za cepljenje proti okužbi z novim koronavirusom, kljub temu da smo se sicer uspešno spopadali s krizo na tem področju. Svoje aktivnosti smo namreč v času epidemije organizirali tako, da vzdrževalci kritične infrastrukture in nosilci ključnih podpornih procesov niso bili izpostavljeni nepotrebnim in nenadzorovanim zunanjim stikom. Zaposleni v javnih podjetjih, ki so se prijavili za

cepljenje v koordinaciji JHMB, so prve odmerke dobili v marcu in maju, zatem pa so v juniju nekateri že prišli na vrsto za druge.

Delo v podjetjih iz skupine JHMB in slednjem zaradi porasta števila okuženih oseb v minulih mesecih ni nikoli zastalo, saj smo v vseh družbah poleg predpisanih sprejeli še dodatne ukrepe. Med drugimi smo odnose s svojimi uporabniki v čim večji meri preselili v spletna okolja, del zaposlenih pa je v najbolj občutljivšem času, če jim je narava dela to dopuščala, delal od doma.

ŠIRITEV SISTEMA DALJINSKEGA OGREVANJA V MARIBORU

S projektom širitve sistema daljinskega ogrevanja (SDO) v Mestni občini Maribor v obdobju do leta 2030 želi Energetika Maribor širiti vročevodno omrežje predvsem na levem bregu Drave in območju Pobrežja ter s tem priključiti čim več novih odjemalcev. Daljinsko ogrevanje postaja čedalje pomembnejše pri razogljčenju našega okolja, kot tako pa ima veliko podporo v vseh ključnih predpisih – od evropskih direktiv, slovenskega energetskega zakona do okoljske in podnebne zakonodaje.

Zato mora temu slediti tudi lokalna zakonodaja, predvsem Lokalni energetski koncept (LEK), ki že v okviru akcijskega načrta predvideva širitev SDO na območjih večstanovanjskih in poslovnih objektov. Prav tako je ena izmed aktivnosti, opredeljenih v LEK-u, sprejem Odloka o prednostni uporabi energentov za ogrevanje, ki bo prispeval k še učinkovitejši rabi energije v mestu.

Maribor želi v prihodnje postati čim bolj samooskrbno mesto. Na področju oskrbe s toploto iz SDO bo Energetika oziroma mesto Maribor s širitvijo vročevodnega omrežja in priključevanjem objektov na območjih goste poseljenosti do leta 2030, ob uvajanju obnovljivih virov energije in koristni energetski izrabi odpadkov ter blata s centralne čistilne naprave (CCN), doseglo več kot 60 % samozadostnost.

Tako bomo do leta 2025 s SDO oskrbeli večino javnih stavb, večstanovanjskih in poslovnih objektov na levem bregu Drave ter zgradili večjo visokotemperaturno toplotno črpalko ob kopališču Pristan, ki

bo izkoriščala vodni potencial Drave. Do leta 2030 se bo širitev SDO prioriteto nadaljevala na območje Pobrežja, predvidoma v letih 2025–2027 pa načrtujemo izgradnjo objekta za termično predelavo odpadkov v Mariboru. S tem bomo reševali problematiki kopičenja odpadkov in odstranjevanja blata s CCN, dolgoročno pa bomo lahko obvladovali sedaj nenehno in nekontrolirano rast cen odstranjevanja odpadkov in odvoza blata s CCN. Ekonomske analize kažejo, da je ob izpolnitvi vseh načrtovanih aktivnosti mogoče trenutne stroške ravnanja z odpadki in blatom s CCN znižati za vsaj 20 %.

Širitve omrežja SDO in priklopi novih objektov na že obstoječe omrežje so se izkazali za ekonomsko in okoljsko upravičene investicije, hkrati pa je Energetika z novimi širitvami in priklopi odjemalcev z okoljsko neustreznimi viri ogrevanja pozitivno vplivala na zmanjšanje emisij in kakovost zunanjega zraka. Tako se je povečevala tudi tehnološka učinkovitost SDO. Z gostoto odjema in novimi priklopi je Energetika op-

timizirala proizvodnjo in distribucijo ter s tem znatno zmanjšala izgube in povečala učinkovitost, kar je ugodno vplivalo na ekonomiko. Na podlagi pozitivnih učinkov teh predhodnih idejnih rešitev se je Energetika odločila za potencialno širitev SDO na levem bregu Drave in območju Pobrežja. ✓

SDO so v Evropski uniji (EU) tisti, ki bodo lahko veliko pripomogli k razogljčenju družbe. Pri tem bomo soočeni z različnimi izzivi:

- vzpostavitev ključne vloge pri zagotavljanju obnovljivih virov energije;
- izboljšanje energetske učinkovitosti v EU do leta 2030 za 32,5 %, pri čemer mora delež energije iz obnovljivih virov znašati vsaj 32 % bruto končne porabe na skupnem nivoju EU;
- zmanjšanje emisij toplogrednih plinov (TGP) do leta 2030 za 43 % v primerjavi z letom 2005.

EVROPSKI PARTNER NA PODROČJU PONOVNE UPORABE SNOVNIH VIROV

Z uspešnim sodelovanjem na razpisu Horizon2020 se je družba Nigrad ob podpori Zavoda za gradbeništvo Slovenije uvrstila med eminentne evropske institucije, ki bodo do leta 2022 demonstrirale učinkovito izrabo gradbenih in industrijskih virov v okviru projekta CINDERELA. Gradbeni sektor je eden največjih porabnikov virov v Evropi, saj porabi približno polovico vseh pridobljenih materialov, pri tem pa ustvari tudi tretjino vseh odpadkov.

Gradbeni odpadki in odpadki pri rušenju skupaj z odpadki iz industrije, komunalnih in drugih služb lahko ustvarijo odlične sekundarne surovine za gradbena dela. Tako predstavljajo ogromen potencial za zmanjšanje povpraševanja po naravnih materialih, izboljšujejo proizvodnjo odpadkov in maksimirajo vrednosti predelanih materialov.

V Sloveniji smo v letu 2016 zbrali 5,498 milijona ton odpadkov, od česar je bilo največ gradbenih (2,165 milijona ton oziroma 39 %), sledili pa so komunalni (0,982 milijona ton oziroma 18 %) in industrijski odpadki iz termičnih procesov (0,905 milijona ton oziroma 17 %). Glede na to, da je gradbeništvo največji povzročitelj odpadkov pri izvajanju gradbenih del (predvsem

zemeljskih) in je možno prav v gradbeništvu predelane odpadke uporabiti v velikih količinah, je vstop v cikel krožnega gospodarstva neizbežen.

Z omenjenim projektom se Nigrad osredotoča na prihajajočo intenzivnejšo urbano gradnjo, saj je predvideno, da bo do leta 2050 v urbanih središčih živelo skoraj 86 % svetovne populacije. Ker je gradbeništvo velik porabnik surovin, so novi, bolj trajnostno naravnani pristopi, ki so hkrati tudi ekonomsko učinkovitejši, nujni. Model, ki ga bomo v okviru projekta razvili in uvedli, med drugim vključuje uporabo sekundarnih surovin, nastalih z recikliranjem gradbenih, industrijskih, rudarskih in nekaterih komunalnih odpadkov.

Eden od projektnih ciljev je oblikovati krožni model izrabe virov, s katerim se

Evropski gradbeni sektor ustvari približno 9 odstotkov bruto domačega proizvoda v Evropski uniji in neposredno zaposluje 18 milijonov ljudi. Tako se uvršča med najpomembnejše panoge evropskega gospodarstva.

bodo negativni vplivi na okolje zmanjšali za do 20 %. To naj bi dosegli z uvedbo dobavnih verig krožnega urbanega gradbeništva, s čimer naj bi se za kar 30 % povečalo recikliranje odpadkov iz domačih gradbenih in rušilnih del. V projektu bomo tako predstavili nov poslovni model za pomoč podjetjem pri vzpostavljanju uspešnih poslovnih primerov krožnega gospodarstva, ki temeljijo na priložnostih, namenjenih za zbiranje virov.

Poslovni model bo spremljala storitev CinderOSS, ki zajema vse, kar morajo podjetja poznati za izdelavo in uporabo gradbenih materialov v stavbah in gradbenih delih. CinderOSS bo demonstriran v različnih velikih mestih v Evropi, deloma tudi v Mariboru.

Projekt bo v teku do 31. 5. 2022 in bo pomembno vplival na prehod k bolj trajnostnemu gospodarstvu v Evropi, Sloveniji in tudi Mariboru. Gre za prvi tovrstni projekt, ki slovenskim izvajalcem v štirih letih namenja skoraj 1,7 milijona evrov evropskih sredstev. Nigradovi partnerji v tem projektu so ugledne evropske institucije, med katerimi še posebej izstopajo Zavod za gradbeništvo Slovenije, Univerza Luigi Bocconi iz Milana, Institut Tecnalia iz San Sebastiana in Tehniška univerza Delft iz Nizozemske. ✓

Okolica novogradnje je urejena s parkovno zasaditvijo, z delnim tlakovanjem in urbano opremo.

NALOŽBI POGREBNEGA PODJETJA, VREDNI 1,1 MILIJONA EVROV

Pogrebno podjetje Maribor je pomemben člen v skupini gospodarskih javnih služb, katerih izvajanje zagotavlja Mestna občina Maribor. Ponosni smo, da naše ideje prodirajo izven naših meja in da imamo skozi predsedovanje evropskemu združenju pomemben vpliv na širjenje primerov dobrih praks med člane združenja. V zadnjem obdobju smo v zahtevnih okoliščinah z veliko mero požrtvovalnosti in pripadnosti podjetju izpolnili svoje poslanstvo in presegli zastavljene cilje. Prav tako smo aktivnosti usmerili v dva velika projekta.

Kljub izrednim razmeram zaradi covid-19 smo uspeli nemoteno izvajati dejavnosti podjetja; pri tem so bile potrebne nenehne prilagoditve danim razmeram tako pri opravljanju pogrebnih protokolov kot sami organizaciji dela. Tudi v našem kolektivu smo namreč navkljub vrsti zaščitnih ukrepov doživeli okužbe sodelavcev s koronavirusom, kar je zahtevalo veliko koordinacije za zagotovitev zadostne kadrovske zasedbe za vsakodnevno delo.

Na podlagičasne odredbe Civilne zaštite smo prevzeli 24-urno dežurno službo za odvoz pokojnikov iz Univerzitetnega

kliničnega centra Maribor v namenske prostore hladilnice na Dobravi. Pogrebno podjetje je na območju severovzhodne Slovenije edino s primerno opremo in infrastrukturo ter z usposobljenim kadrom za izvajanje tovrstnih storitev.

Pozorni smo bili tudi na izvedbo številnih investicijsko-vzdrževalnih del na infrastrukturi in opremi, ki pripomorejo k urejenemu videzu mestnih pokopališč in izboljšujejo pogoje dela za zaposlene. Na pokopališču Pobrežje smo nadaljevali z drugo fazo izgradnje poslovnih dvorane z novimi poslovnimi prostori za sprejem ža-

lujočih in ureditvijo zunanjega parka, na pokopališču Dobrava pa s projektom prizidka k upepeljevalnici in nabave nove peči.

POSLOVILNA DVORANA NA POBREŽJU

Z aktivnostmi za postavitev nove poslovilne dvorane na Pobrežju je Pogrebno podjetje pričelo leta 2019, gradnja pa je stekla septembra 2020. Projekt je sestavljen iz več delov: izgradnja novega objekta s poslovilno dvorano in poslovnimi prostori za sprejem žalujočih, ureditev zunanjega parka in prenova obstoječih pisarn. Gradbena dela so bila zaključena konec maja, montažo opreme in otvoritev pa načrtujemo v juniju.

Nova dvorana bo omogočala intimnejše poslovilne slovesnosti z manjšimi vplivi motečega hrupa s prometne Ceste XIV. divizije in vremenskih nevšečnosti. Razpolagala bo z 72 sedeži za udeležence pogrebnih slovesnosti in s sodobno avdio ter video opremo. Tako bo tudi na pokopališču Pobrežje, ki do sedaj ni imelo primerne objekta za poslovilne slovesnosti, dopolnjena potrebna infrastruktura pokopaliških objektov. Investicijska sredstva za objekt v višini 460.000 evrov zagotavlja Pogrebno podjetje s pomočjo dolgoročnega kredita.

Sedanje mrliške vežice na Pobrežju, ki so arhitekturno zaščitene, ostajajo še naprej v uporabi. V njih se bodo zbirali svojci pred pogrebom, nadaljevanje pogrebne slovesnosti s pogrebnim moštvo in zunanjimi izvajalci celotnega obreda pa se bo odvijalo v novi poslovilni dvorani. S tem protokol pogrebne slovesnosti usklajujemo s konceptom na pokopališču Dobrava.

PRIZIDEK K UPEPELJEVALNICI NA DOBRAVI

Pogrebno podjetje Maribor izvaja upepeljevanje že preko 20 let kot edino za to specializirano v severovzhodni Sloveniji (v celotni državi sta dva). Po številu upepeli-

Avtor projekta poslovilne dvorane je arhitekt Mihael Miholič.

tev smo pri nas pravzaprav v svetovnem vrhu – upepeljenih je kar 80 % vseh pokojnikov v Sloveniji, medtem ko so v urbanih okoljih številke še višje. V začetkih našega delovanja je bilo predvidenih 700 upepelitev letno, a smo jih pred desetletjem opravili 3600, v preteklem letu pa že 5270.

Naraščajoči trendi na področju upepelitev kažejo, da jih bo v prihodnje še več. Ob tem smo potrebo po dodatnih kapacitetah zaznali že pred koronakrizo. V drugem valu epidemije je bila nato še izrazitejša, saj je število smrti naraslo za tretjino, v enem mesecu pa smo beležili celo več kot 50-odstotno povečanje v primerjavi z enakim obdobjem lani.

Z novo pečjo v prizidku upepeljevalnice

bomo lahko povečali število dnevnih upepelitev in dosegli cilj zmanjšanja čakalnih vrst ob večji umrljivosti. Tako bomo lahko sledili željam svojcev po čimprejšnjem pogrebu – časovna komponenta je v našem okolju zelo pomembna. V Sloveniji imamo nekoliko drugačne običaje kot v tujini; v pogrebni slovesnosti se poslovimo od žare, medtem ko v tujini slovesnost spada v čas pred upepelitvijo, zatem pa se dejanje pokopa izvede s časovnim zamikom in zgolj v prisotnosti najožjih svojcev ali samo grobarjev.

Obenem nakup peči za upepeljevanje zagotavlja manjše obremenitve okolja, saj so novejšje peči tehnološko bolj dovršene in tudi energetsko varčnejše. Vrednost

Gradnja prizidka se je pričela januarja letos.

projekta znaša 670.000 evrov, od tega 162.000 izgradnja prizidka in 508.000 evrov dobava peči. Dokončanje vseh del, vključno z namestitvijo peči, planiramo v juniju 2021. Obstoječe kremacijske peči bodo po načrtovanem temeljitem remontu ostale v uporabi do izteka življenjske dobe. ✓

KONSOLIDACIJA LASTNIŠTVA JHMB V POGREBNEM PODJETJU MARIBOR

Pogrebno podjetje Maribor, ki je organizirano kot delniška družba, bo s konsolidacijo lastništva preoblikovano v javno podjetje; to bo prispevalo k ekonomski učinkovitosti in strateški naravnosti v skladu z vizijo mesta, usmerjeno v trajnostni razvoj.

Župan Mestne občine Maribor Saša Arsenovič je pred koncem leta 2020 podpisal sklep o izvedbi aktivnosti za pridobitev 100-odstotnega lastniškega deleža v družbi Pogrebno podjetje. To nalogo je zaupal Javnemu holdingu Maribor, pri čemer je bila izvedena cenitev delnic, po kateri jih je JHMB odkupil.

Predmet nakupa je v prvi fazi zajemal 27,41-odstotni delež za druge Vita Brevis. V drugi fazi je bila podpisana pogodba z malimi delničarji, ki so izrazili zanimanje za prodajo in ta je bila tudi izvedena. Od največjega delničarja je preostalo razliko odkupil JHMB in tako prešel v 86,7-odstotno lastništvo. Odkup lastnih delnic v višini 10 % osnovnega kapitala družbe je bil izveden po sklepu 28. skupščine Pogrebnega podjetja Maribor. V postopku priprave je tretja faza odkupa – gre za preostalih 3,3 % delnic do pridobitve celotnega lastništva družbe. ✓

VARNO KUPOVANJE AVTOBUSNIH VOZOVNIC NA DALJAVO

Vmariborskem mestnem avtobusnem prometu smo tik pred koncem leta 2020 uvedli novost na področju prodaje vozovnic: od 17. decembra je vozovnice za mestne avtobuse moč kupiti tudi preko mobilne ali spletne aplikacije. Obe uporabnikom ponujata nakup enkratnih voženj in polnjenje obstoječih kartic Marprom z različnimi vozovnicami. Preko spletne in mobilne aplikacije je bilo od začetka delovanja do konca maja opravljenih skupno blizu 5800 nakupov različnih avtobusnih vozovnic (enkratnih, kuponskih za 10 voženj, mesečnih).

V novi spletni aplikaciji lahko potniki izbirajo med nakupom papirne vozovnice (ene ali več) in nakupom vozovnic na obstoječo fizično kartico. Po nakupu papirne vozovnice

to prejmejo v PDF dokumentu, ki ga natisnejo in nato uporabijo na čitalniku vozovnic na avtobusu. Na obstoječe kartice je možno nalagati tako kuponske vozovnice za več voženj kot mesečne vozovnice Marproma. Plačilo je v vseh primerih treba opraviti z bančnimi karticami (Maestro, Mastercard, Visa, Activa).

To velja tudi ob nakupu vozovnic preko mobilne aplikacije Marprom Shop; ta omogoča nakup enkratnih vozovnic v sami aplikaciji, pri čemer kupci za vsako vožnjo prejmejo kodo QR, ki jo nato na avtobusu prikažejo na mobilnem zaslonu in prisloni jo k čitalniku vozovnic. Poleg tega mobilna aplikacija zagotavlja polnjenje obstoječih Marpromovih kartic z vožnjami oziroma različnimi vozovnicami.

Število nakupov preko obeh aplikacij je v minulih mesecih konstantno raslo: v januarju je denimo znašalo okoli 330, v maju pa že skoraj 2300. Od tega je bila večina nakupov izvedena s pomočjo mobilne aplikacije Marprom Shop.

Ta je brezplačno na voljo v spletnih trgovinah Google Play in App Store, spletna aplikacija pa deluje preko strani www.marprom.si. Z novo enostavno možnostjo nakupa vozovnic na daljavo smo uporabo mestnega avtobusnega prometa še bolj približali potnikom. Obenem smo jim z vidika pojava koronavirusa zagotovili varno brezstično kupovanje vozovnic in tudi njihovo koriščenje na avtobusu. Glede na to pričakujemo, da bo število uporabnikov aplikacij še naprej raslo. ✓

SNAGA OBELEŽUJE ŠEST DESETLETIJ DELOVANJA

Leta 1961 se je iz Komunalnega podjetja Maribor izločil obrat Čistoča, ki se je preoblikoval v samostojno podjetje Snaga. Slednja je svoje poslovanje pričela s 77 delavci, sedmimi vozili, z dvema pisarnama in s tremi garažami. Glede na skromno dediščino kolektivu ni preostalo drugega,

kot da v duhu tedanjega časa poprime za delo in poskrbi za boljšo lastno tehnično opremljenost, prostore in predvsem kadre.

Letošnji 19. januar je predstavljal pomembno prelomnico za Snago. Na ta dan se je pred 60 leti zgodil vpis podjetja Snaga, komunalno podjetje v sodni register. Da-

nes, po šestih desetletjih delovanja, z vsemi svojimi dejavnostmi in s sodelavkami ter sodelavci ustvarjamo za bivanje prijetno skupnost. S svojimi znanjem, prizadevnostjo, tehnologijo in sodelavci ohranjamo zdravo, čisto in urejeno okolje ter sledimo trajnostnemu razvoju.

MEJNIKI V 60-LETNI ZGODOVINI

Statusne spremembe skozi čas

- **1961** Izločitev obrata Čistoča iz Komunalnega podjetja Maribor in preoblikovanje v podjetje Snaga, komunalno podjetje Maribor.
- **1976** Združitev Snage, Nigrada in Mariborskega vodovoda v SOZD, ki se kasneje poveča še za nekaj članic.
- **1995** Podelitev statusa javnega podjetja s strani Mestne občine Maribor.
- **1996** Preoblikovanje družbenega podjetja v javno podjetje v obliki družbe z omejeno odgovornostjo – Snaga, javno podjetje d. o. o.
- **2010** Preoblikovanje v gospodarsko družbo v statusno-pravni obliki družbe z omejeno odgovornostjo – Snaga, družba za ravnanje z odpadki in druge komunalne storitve, d. o. o.

Prelomnice na področju ravnanja z odpadki

- **1967** Začetek odlaganja odpadkov v opuščeni gramoznici na Pobrežju.
- **1976** Pridobitev dovoljenja za odlaganje odpadkov v opuščeni gramoznici na Pobrežju.
- **1984** Izgradnja odlagališča posebnih odpadkov v Metavi.
- **1991** Pričetek urejanja odlagališča komunalnih odpadkov na Pobrežju.
- **1992** Začetek pilotnega projekta ločenega zbiranja odpadkov in zbiranja nevarnih odpadkov iz gospodinjstev s premično zbiralnico.
- **2001** Zaključek izgradnje male plinske elektrarne na odlagališču Pobrežje.
- **2003** Pričetek obratovanja prvega zbirnega centra za ločeno zbrane odpadke v Lahovi ulici.
- **2004** Prenehanje obratovanja odlagališča na Pobrežju; začetek skladiščenja baliranih odpadkov v Dogošah; pričetek obratovanja zbirnih centrov v Plinarniški ulici in na Streliški cesti v Mariboru ter zbirnih centrov v občinah Lovrenc na Pohorju, Kungota in Ruše.
- **2005** Pričetek obratovanja zbirnega centra v Staršah.
- **2007** Preoblikovanje skladišča v Dogošah v klasično odlagališče.
- **2008** Pričetek obratovanja zbirnega centra v Miklavžu na Dravskem polju.
- **2009** Prenehanje sprejemanja odpadkov na odlagališču Dogošje.
- **2010** Podelitev 20-letne koncesije za zbiranje in prevoz komunalnih odpadkov ter obdelavo mešanih komunalnih odpadkov s strani MO Maribor; uvedba ločenega zbiranja vseh vrst odpadkov pred vrati gospodinjstev v občini Miklavž na Dravskem polju.
- **2011** Nadgradnja sistema ločenega zbiranja odpadkov na izvoru s širitvijo zbiranja bioloških odpadkov iz gospodinjstev in odpadne embalaže po sistemu od vrat do vrat v primestnih občinah (rumena vreča); uvedba naročniškega sistema zbiranja kosovnih odpadkov po gospodinjstvih; prevzem upravljanja tržnic v MO Maribor.

- **2012** Prevzem oskrbe zapuščenih živali v Zavetišču za živali Maribor; postavitve male plinske elektrarne na odlagališču v Dogošah.
- **2014** Prevzem urejanja zelenih in utrjenih površin v MO Maribor; podpis pogodbe z izvajalcem za izgradnjo objekta za predobdelavo mešanih komunalnih odpadkov.
- **2015** Pridobitev 15-letne koncesije za urejanje zelenih in utrjenih površin v MO Maribor; pričetek čipiranja posod za zbiranje mešanih komunalnih in bioloških odpadkov; našemu kolektivu se pridruži nov član – dihur Duško.
- **2016** Pričetek obratovanja zbirnega centra v občini Pesnica; oprema vozil s sistemom za identifikacijo posod in pričetek spremljanja identifikacije praznjenj.
- **2017** Začetek gradnje objekta za predobdelavo mešanih komunalnih odpadkov – Centra za pripravo sekundarnih surovin Maribor.
- **2018** Poskusno obratovanje naprave za predobdelavo mešanih komunalnih odpadkov.
- **2019** Pridobitev uporabnega dovoljenja za napravo za predobdelavo mešanih komunalnih odpadkov; prenehanje obratovanja zbirnega centra na Strelški.
- **2020** Uvedba zbiranja odpadne embalaže v rumenih vrečah v MO Maribor; postavitve prve kartične podzemne zbiralnice v Mariboru; pridobitev okoljevarstvenega dovoljenja za sortiranje mešane odpadne embalaže v Centru za pripravo sekundarnih surovin Maribor; poravnava in pričetek izvajanja sortiranja odpadkov v eni izmeni.

Razvoj družbene odgovornosti

- **2000** Certifikat kakovosti SIST ISO 9001.
- **2009** Certifikat za sistem ravnanja z okoljem SIST ISO 14001.
- **2013** Certifikat Družini prijazno podjetje.
- **2015** Certifikat OHSAS 18001.
- **2016** Nagrada za najboljše letno poročilo v kategoriji srednje velikih podjetij v Sloveniji; nagrada za družbeno odgovornost HORUS v kategoriji srednje velikih podjetij.
- **2018** Certifikat Učeca se organizacija.
- **2020** Certifikat Voda iz pipe.

DOSEŽKI, NA KATERE SMO PONOSNI

Glede na osnove, na katerih se je pred 60 leti začela odvijati dejavnost zbiranja odpadkov, je zagotovo pomemben dosežek, da smo trenutno z več kot 250 zaposlenimi med največjimi komunalnimi podjetji v Sloveniji, da že vrsto let delujemo v osmih občinah in smo skozi to obdobje dokazali, da smo lahko več kot samo družba, ki skrbi za ravnanje z odpadki. Aktivni smo namreč na več področjih, kjer svoje delo opravljamo kakovostno in strokovno. Kljub številnim izzivom, s katerimi smo se soočali v preteklem obdobju, nam je uspelo, da naprava za mehansko obdelavo odpadkov na podlagi poravnave z dobaviteljem od oktobra 2020 nemoteno deluje in da dosegamo izjemne rezultate, pri čemer so možne še nadgradnje in prilagoditve.

Kot pomemben dosežek štejemo tudi cenovno uravnoteženje javnih storitev in priključitev podjetja skupini Javnega holdinga Maribor. S tem je bil narejen korak k vzpostavitvi še kakovostnejšega servisa za uporabnike.

NAŠE PRIHODNJE USMERITVE

Še naprej bomo stremeli k doseganju visoke stopnje zadovoljstva uporabnikov, za katere izvajamo gospodarsko javno službo. Ob tem si bomo prizadevali za kakovostno in stroškovno učinkovito opravljanje storitev, obvladovanje procesov predelave, zbiranja in odstranjevanja odpadkov, zmanjšanje deleža odloženih odpadkov, zapolnitev kapacitet naprave za mehansko

obdelavo odpadkov in s pridobitvijo okoljevarstvenega dovoljenja zagotovitev njene 24-urnega delovanja.

Prav tako ne gre pozabiti vložka v kadre – predvsem v izobraževanje in usposabljanje zaposlenih za doseganje ustreznih kompetenc prihodnosti, kot je kreativno in prilagodljivo razmišljanje v smeri možnosti nadgradnje dejavnosti in zagotavljanja konkurenčnosti podjetja. Predvsem pa se bomo še naprej trudili na različne načine ozaveščati svoje uporabnike in graditi na okolju odgovorni družbi.

PRAZNOVANJE NAŠE OBLETNICE

Praznovanje 60 let uspešnega dela za zagotavljanje prijetnega bivanja v čistem

mestu nam ponuja priložnost zahvaliti se vsem svojim deležnikom. V ta namen bomo septembra v središču mesta organizirali dogodek, namenjen širši javnosti. Obarvali ga bomo z ozaveščanjem in verjamemo, da bomo z njim še bolj utrdili medsebojne vezi.

V juniju bomo na dvorišču podjetja organizirali tudi srečanje v zahvalo vsem sodelavkam in sodelavcem za skupno prehojeno pot. V znak zahvale smo slehernega zaposlenega obdarili s personalizirano stekleničko za vodo in s tem dodatno spodbudili k pitju vode iz pipe, ki je tako za zdravje kot naše okolje najboljša rešitev. Pomembno je, da je ostanemo živi, zdravi, strokovni in motivirani za spremembe okolja in sveta na bolje. ✓

SKORAJ 120-LETNA TRADICIJA ČRPANJA VODE

Črpanje vode je proces, s katerim se osnovna dejavnost Mariborskega vodovoda, to je distribucija pitne vode, pravzaprav začne. S tem procesom čista in neoporečna voda začne svojo pot preko 1638 kilometrov vodovodnega omrežja in več kot 300 vodooskrbnih objektov do uporabnikov v 16-ih občinah severovzhodne Slovenije. Upošteva to je Mariborski vodovod največji vodovodni sistem v državi.

Začetki Mariborskega vodovoda segajo v leto 1901 – takrat se je na pobudo mestnih oblasti pričela gradnja mestnega vodovoda. V obratnem dnevniku iz leta 1901 je zapisano: »Meseca novembra navedenega leta so bile v glavnem dograjene vse vodovodne naprave mestnega vodovoda. Dne 27. novembra tega leta je bilo prvo poskusno črpanje najprej par dni na prosto, nato pa s 1. decembrom v mrežo. Tega dne se je pustil torej mestni vodovod v obrat in javno uporabo.«

Sistem je zajemal vodnjak Tezno 1 in vodohran Kalvarija ter dva parna stroja s pripadajočima kotloma in batnima črpalkama. Omrežje je bilo položeno v skupni dolžini 36.149 metrov in na ta sistem so bili priključeni prvi uporabniki. Od 1. decembra do konca leta 1902 se potrošnje vode ni merilo, šele januarja 1903 so bili nameščeni prvi vodomeri. Uradna otvoritev mestnega vodovoda je bila 1. junija 1902.

Prvi velik tehnološki preskok se je zgodil v letu 1921, ko so parne batne črpalke zamenjale centrifugalne črpalke na elektromotorni pogon. Leto kasneje je bil zaradi suše in vse večjih potreb zgrajen nov vodnjak na območju današnjega Trga Leona Štuklja (takrat Kopališka ulica). Zmogljivost novozgrajenega vodnjaka, ki danes ni več v uporabi, je bila 11 l/s. Z mestom pa so rasle in se večale tudi potrebe po pitni vodi; tako je bil leta 1935 zgrajen še en vodnjak na območju Betnave, danes poimenovan

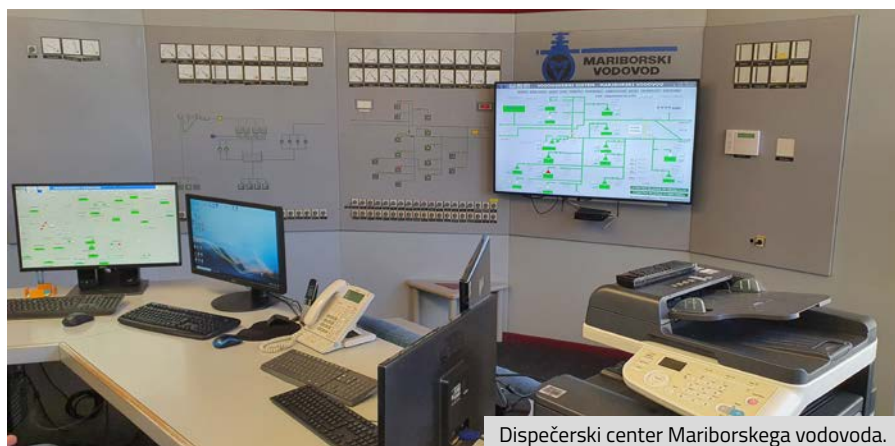
vodnjak Betnava 2. Med vojno, leta 1943, je na tem območju sledila izgradnja še dveh vodnjakov, Betnava 3 in Betnava 4. Vsi ti vodnjaki so v uporabi še danes.

Leta 1957 je bilo v upravljanju Mariborskega vodovoda 7 vodnjakov: vodnjak Tezno 1, vodnjaki Betnava 2, 3 in 4, vodnjak 5 v takratni Kopališki ulici in dva vodnjaka v Strmi ulici. V omenjenem letu je bilo iz navedenih vodnjakov načrpanih 4.067.436 m³ vode ali v povprečju 11.000 m³ dnevno. Leta 1958 je bil na Bohovi zgrajen nov vodnjak, vgrajeni sta bili dve črpalki s kapacitetama 20 in 40 l/s. Vodnjak je bil poimenovan Bohova 1, leta 1964 pa se mu je v bližini pridružil še vodnjak Bohova 2.

Težnje po pitni vodi v mestu so bile iz leta

v leto večje, še dodatno pa jim je botroval izrazit razvoj industrije v šestdesetih letih prejšnjega stoletja. Prav tako je zabeleženih več sušnih obdobj, sistem pa se je začel širiti tudi na periferijo mesta. Vsled tega se je v tistem času začela gradnja vodnjakov na Vrbanškem platoju, ki je največji mestni vodni vir še danes.

Mariborski vodovod je tudi danes, tako kot skozi vso svojo zgodovino, tehnološko napredno in razvojno naravnano podjetje. V upravljanju ima 49 vodnjakov, 130 vodnih zbiralnikov in 133 prečrpalnih postaj za prečrpavanje vode v višje tlačne cone. V začetku devetdesetih let prejšnjega stoletja se je pričela implementacija sistema daljinskega vodenja vodovodnega sistema. Postavljen je bil dispečerski center z računalniki za nadzor in vodenje. Na začetku so bili v sistem daljinskega vodenja vključeni vodnjaki in strateško pomembni objekti vodooskrbe, danes pa sta v telemetrijski sistem vključeni približno dve tretjini objektov, pri čemer sistem še nadgrajujemo. Cilj je vključitev vseh objektov v sistem daljinskega nadzora.

Dispečerski center Mariborskega vodovoda.

Sledimo sodobnim tehnološkim trendom in tudi v tem segmentu smo sistem digitalizirali, saj smo analogni telemetrijski sistem zamenjali z digitalnim. Digitalizacija oziroma digitalna transformacija se izvaja tudi na drugih povezanih področjih nadzora vodooskrbnih objektov. Še nedolgo nazaj smo procesne parametre posameznih vodooskrbnih objektov (kjer še ni zgrajene telemetrije) popisovali na papir, z uvedbo digitalizacije pa se procesni parametri popisujejo s pomočjo tabličnih računalnikov in »online« prenosom podatkov v procesno bazo v realnem času. Obdelava podatkov je na ta način bistveno hitrejša in lažja. Z elektrorekonstrukcijami objektov klasična krmilja nadomeščamo s sodobnimi in tehnološko naprednimi PLC krmilniki, ki so povezani v digitalni telemetrijski sistem. Tudi sistem črpanja je avtomatiziran – računalniško voden sistem vzdržuje tlak v mestni mreži, na podsistemih pa krmilniki izvajajo procese črpanja oziroma prečrpavanja vode v višje tlačne cone. Za pravilno delovanje računalniško vodene sistema in nadzor skrbi tehnično osebje v nadzornem centru, kjer se služba izvaja 24 ur na dan vse dni v letu.

Kot že rečeno, je črpališče Vrbanski plato največji vodni vir v sistemu. Na tem območju je zgrajenih 15 vodnjakov globine okoli 40 metrov in s kapaciteto 50 l/s. Skupna zmogljivost črpališča Vrbanski plato tako znaša več kot 700 l/s. V povprečju se na tem črpališču dnevno načrpa med 20.000 in 30.000 m³ vode, odvisno od črpanih količin na drugih virih. Skupna

povprečna dnevna načrpana količina v sistemu znaša med 35.000 in 45.000 m³. V letu 2020 smo tako načrpali okrog 13.850.000 m³.

Vzdržujemo tudi sistem za bogatenje podtalnice, ki je bil zgrajen v okviru prve faze aktivne zaščite črpališča Vrbanski pla-

vodnjakov na območju Vrbanskega platoja.

Veliko skrb in pozornost namenjamo zaščiti vodnih virov, saj je skladna voda ustrezne kakovosti iz vodovodnega sistema v svetu dandanes skoraj privilegij. Večina vode iz sistema nima dodanih sredstev za dezinfekcijo; to izvajamo le na krakih

Kaskade v vodarni.

to. Zasnovan je tako, da se voda iz štirih vodnjakov na Mariborskem otoku črpa do vodarne, kjer se skozi tehnološki postopek usodanja grobih frakcij, aeracijo in filtracijo preko peščenih filtrov, zbira v zbirnem bazenu objekta. Od tam se lahko črpa v omrežje ali preko nalivnih vodnjakov naliva nazaj v zemljo.

V dolgoročnem načrtu je tudi druga faza aktivne zaščite, ki predvideva izgradnjo novih črpalnih vodnjakov ob Mariborskem otoku, novih transportnih vodov in nalivnih

izven mestnega obročja, ki jih zaradi dolgih transportnih poti preventivno dezinficiramo z minimalno dozo.

Ponosni smo, da Mariboru že skoraj polnih 120 let zagotavljamo zdravo in skladno pitno vodo. Skozi vso zgodovino so se pojavljale bolj ali manj podobne težave, ki smo jih uspešno premagovali in jih sprejemali kot izzive. Tudi v prihodnje se bomo trudili slediti zastavljenim ciljem – to so varna vodooskrba, trajnostni razvoj, ekonomska učinkovitost in zadovoljstvo uporabnikov. ✓

NIGRADU NAGRADA INŠTITUTA ZA POLITIKE PROSTORA

Podjetje Nigrad je letos prejelo priznanje Inštituta za politike prostora (IPoP), nevladne organizacije na področju trajnostnega urejanja prostora. IPoP je avgusta 2020 pozval mestne občine in javna podjetja, naj mu posredujejo svoje dobre prakse trajnostnega urbanega razvoja; iz nabora 29 prejetih prijav je nato izbral 15 dobrih praks, ki so najbolj ustrezale kriterijem in upoštevale načela programa URBACT o trajnostnem celostnem urbanem razvoju. Med izbranimi je bil tudi projekt Nigrada, ki si je nagrado prislužil s pilotno proizvodnjo montažnih blokov iz recikliranih nenevarnih gradbenih odpadkov, s čimer je sledil načelom krožnega gospodarstva.

Ob tem je bila pohvale IPoP deležna tudi Mestna občina Maribor, in sicer za preureditev območja Koroške ceste in Glavnega trga iz prostora, namenjenega avtomobilskemu prometu, v javni prostor za ljudi. Ta preureditev namreč prinaša pozitivne družbene, gospodarske in okoljske učinke. ✓

MARPROM PRAZNUJE 10-LETNICO USPEŠNEGA DELOVANJA

Podjetje Marprom, ki trenutno zaposluje približno 260 sodelavcev, junija letos praznuje prvo desetletje svojega obstoja. Čeprav je Marprom najmlajši član »družine« javnega holdinga Maribor, uspešno nadaljuje bogato tradicijo mariborskega javnega potniškega prometa, ki šteje že 95 let. Ob tem je podjetje v minulih letih razširilo svoje prvotno poslanstvo in hkrati povečalo število zaposlenih ter obseg poslovanja.

Marprom je bil ustanovljen junija 2011 z namenom opravljanja varnega in udobnega mestnega potniškega prometa na območju celotne občine Maribor. Po ustanovitvi je dobro leto dni deloval kot javni gospodarski zavod, julija 2012 pa je bil s spremembo odloka preoblikovan v Javno podjetje za mestni potniški promet Marprom d.o.o.

Ob izvajanju mestnega potniškega prometa in drugih vrst avtobusnih prevozov ter servisnega vzdrževanja vozil je Marprom v preteklosti pridobil še dodatne dejavnosti; tako je oktobra 2014

pod okrilje Marproma prešlo upravljanje pohorskih žičnic, januarja 2017 pa je prejel 15-letno koncesijo za upravljanje žičnic na Mariborskem Pohorju, smučišč in spremljevalnih objektov. Novembra 2017 je prevzel upravljanje štirih ograjenih parkirišč v Mariboru in začel izvajati nadzor nad plačevanjem parkirnine v belih conah, kjer je bila obenem uvedena možnost plačevanja preko mobilnega telefona. Dejavnosti v belih conah je maja 2020 zaokrožil z upravljanjem parkirnih avtomatov, sočasno pa je na Marprom prešla še javna služba odvoza in hrambe

nepravilno parkiranih ter zapuščenih avtomobilov s pajkom.

Ob izboljševanju kakovosti avtobusnega prometa in posodabljanju voznega parka so bila od pridobitve dolgoročne koncesije za upravljanje žičnic in smučišč prizadevanja Marproma usmerjena tudi v posodobitev športne in turistične infrastrukture na Pohorju. Medtem ko je načrtovan prenos te v roke drugega upravljavca, med glavnimi usmeritvami Marproma ostajajo zagotavljanje trajnostne mobilnosti in varovanje okolja, skrb za urejene delovne pogoje in socialno varnost zaposlenih ter krepitev družbene odgovornosti.

Z nadaljnjim razvojem želi Marprom utrditi svojo vlogo kakovostnega, zanesljivega in okolju prijaznega izvajalca mestnega potniškega prometa v Mariboru. Obenem pa opravljati tudi vse ostale storitve v skladu s pričakovanji uporabnikov in s tem upravičiti njihovo zaupanje. ✓

SNAGA Z DVEMA NOVIMA VOZILOMA NA CNG

Podjetje Snaga je 11. junija prevzelo v uporabo novo smetarsko vozilo Scania in vozilo VW Caddy, obe s pogonom na stisnjen zemeljski plin (CNG). Skupna vrednost obeh vozil znaša približno 274.000 evrov, od tega dobrih 211.000 evrov predstavlja delež sofinanciranja iz Eko sklada, preostali delež pa je zagotovila Mestna občina Maribor. Novi vozili je direktorju Snage **Francu Doverju** simbolično predal župan **Saša Arsenovič**. ✓

MANJ SMUČARJEV, A VELIKO POZITIVNIH ODZIVOV

Tokratno zimsko sezono na Pohorju, ki smo jo sklenili 18. aprila, so v veliki meri krojili ukrepi, sprejeti za omejitev širjenja koronavirusa. Zaradi teh je bila trikrat prekinjena, do zaključka pa smo kljub temu izpeljali 92 smučarskih dni. Čeprav so bile kar nekaj časa odprte skoraj vse proge od vznožja Mariborskega Pohorja, preko smučarskih povezav na Areh in tam do spodnje postaje Piskra, je bilo skupno število obiskovalcev – našteali smo jih približno 84.000 – glede na predhodno sezono manjše za okoli 40 odstotkov.

Začetka zimske sezone 2020/2021 smo se na Pohorju veselili 12. decembra, a smo jo morali 24. 12. prekiniti zaradi prepovedi obratovanja žičnic. Te smo lahko ponovno zagnali z novim letom, že 8. januarja pa nas je znova doletela zadržitev, ki je trajala do 23. 1. Žal smo imeli ravno v času zaprtja v decembru in januarju na progah idealne snežne razmere.

Smo pa na Pohorju zagotovili smuko praktično vse dni, ko je bilo obratovanje žičnic dovoljeno z odloki vlade. Pri tem je bila na Arehu do konca marca skoraj ves čas urejena tudi najdaljša proga Pisker, na Mariborskem Pohorju pa smo več kot 50 dni smučali vse do doline. Ob dobrih snežnih razmerah smo nameravali sezono nadaljevati do velike noči, a nam je to preprečila prepoved obratovanja žičnic od 1. do 11. aprila. Zatem smo v »podaljšku« 12. aprila znova odprli progo Cojzarica,

kjer je bilo moč smučati še do 18. aprila, ko smo se od sezone poslovili z brezplačno smuko za vse.

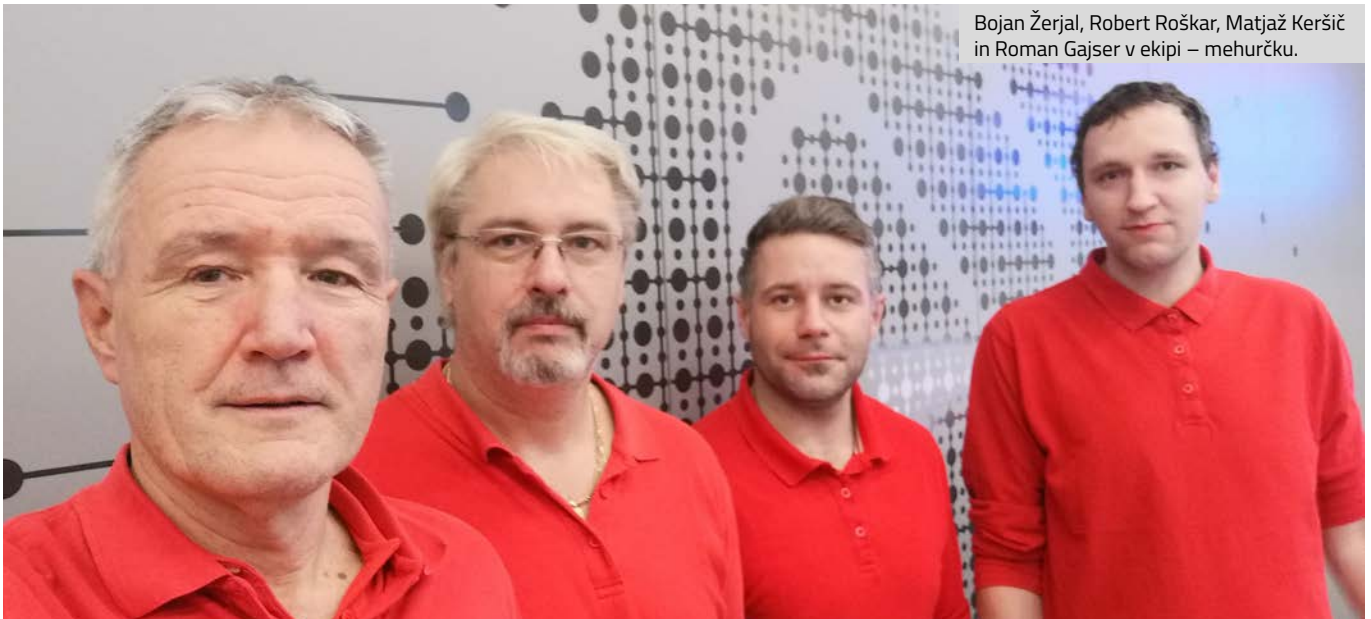
Upoštevali smo močno otežene okoliščine smo bili še toliko bolj veseli vrste pozitivnih odzivov smučarjev, zadovoljnih z urejenostjo prog. Prav tako pa z dodatnimi aktivnostmi, kot so bile nočna smuka na Snežnem stadionu, spusti s pležuhi od zgornje do spodnje postaje gondole po Čopovi progi, turna smuka na mariborskem in areškem delu ter tek na smučeh Arehu. Ob dnevu žena smo omogočili brezplačno celodnevno smuko za vse ženske.

Pred koncem zimske sezone se je na Mariborskem Pohorju že začela kolesarka, saj smo 13. marca v Bike parku Pohorje odprli

Ob koncu zime smo že izpeljali prvo obdobje predprodaje novih sezonskih smučarskih vozovnic, ki jih je bilo med 29. marcem in 18. aprilom moč kupiti po najugodnejših cenah. V omenjenem času, ko je predprodaja večino dni potekala na daljavo preko e-pošte, je sezonske vozovnice za prihodnjo zimo kupilo okrog 1100 smučarjev. Predvidena sprememba upravljavca pohorskih žičnic in smučišč na nakup vozovnic ne bo imela vpliva.

progo Red line. Vendar je nato s 1. aprilom, ko obratovanje krožne kabinske žičnice po vladnem odloku ni bilo več dovoljeno, tudi kolesarski park zaprl vrata. Vnovično odprtje je prišlo na vrsto 12. aprila. ✓

Bojan Žerjal, Robert Roškar, Matjaž Keršič in Roman Gajser v ekipi – mehurčku.

PODJETJE JE BILO V ČASU EPIDEMIJE OBENEM TUDI DOM

*Koronakriza je močno zarezala v naš vsakdanjik in pustila posledice v poslovanju ter načinu delovanja podjetij. Pri tem ni izjema niti Energetika Maribor, ki s svojimi dejavnostmi predstavlja kritično infrastrukturo. Ključni zaposleni za zagotavljanje oskrbe s toploto so upravljalci energetskega naprav, ki so med epidemijo skrbeli, da so bili Mariborčani na toplem. Svojo izkušnjo so predstavili upravljalci **Bojan Ambrož, Bojan Žerjal, David Veselič, Robert Roškar, Ervin Vreš, Dejan Novak, Robert Krajšek, Danijel Mikl, Matjaž Keršič, Bojan Verdonik, Ivan Pečlin in Roman Gajser.***

Kako gledate na situacijo v zadnjem obdobju?

Z veliko mero zaskrbljenosti, vendar kljub temu ostajamo optimisti. Spremembe so postale naša stalnica. Primorani smo se bili prilagoditi na zelene in tudi zelo nezaželene situacije. Je pa res, da smo pri tem obudili naše veščine fleksibilnosti in iskanja hitrih ter inovativnih rešitev za izzive, s kakršnimi pred tem posebnim obdobjem nismo bili soočeni. Menimo, da nas je ta situacija ne nazadnje opomnila, da niti naše delo niti zaposleni nismo tako samoumevni.

Drugi val epidemije ste upravljalci energetskih naprav preživeli v mehurčku v podjetju, da je to nemoteno zagotavljalo oskrbo s toploto. Kakšno je bilo življenje v mehurčku?

Vsekakor delavno, česar smo vajeni, izkušnja pa je bila zanimiva predvsem z vidika situacij, ki jih do tedaj nismo poznali. Ta del seveda ni bil vselej enostaven. Kako bi bil, ko pa si poprej nihče ni predstavljal življenja v službi namesto doma. Kljub temu smo si doživetje znali olajšati in »začiniti« kot ekipa. Ključnega pomena je bilo, da smo se znali sprostiti, na primer z namiznim tenisom ali s pikadom, ki ju je zagotovil delodajalec, in da smo si zmogli zagotoviti zadostno mero zasebnosti v »novi skup-

nosti«, imenovani mehurček. Dejansko nas je novica, da bomo kot ključni zaposleni za zagotavljanje oskrbe s toploto za določen čas ostali brez toplote doma, sprva precej pretresla.

Kako so to sprejeli vaši najbližji, družina in prijatelji?

To bi morali v prvi vrsti vprašati njih. Komunicirali smo preko telefonov in ostalih naprav, videli smo se lahko s pomočjo videoklicev. Vsekakor smo eni druge zelo pogrešali. Naši otroci so bili prikrajšani za očetovsko prisotnost in ljubezen ter mi za njihovo. Naše žene oziroma partnerice prav tako. Pri tem je bilo breme zanje morda še večje, saj so vse družinske obveznosti ob vsakih osmih dneh mehurčka padle na njihova ramena. Še posebej je bilo to opazno med božično-novoletnimi prazniki, ki smo jih vsi želeli praznovati v krogu svojih najbližjih.

So se pojavljale kakšne težave in kako ste jih reševali?

Pri tako kompleksnem delu, kot je naše, se vedno lahko zgodi kaj nepredvidljivega. Dokazali smo, da se dobro dopolnjujemo in da znamo sodelovati ter razmišljati kot ekipa. Brez timskega duha nam verjetno ne

bi uspelo. Je pa vredno omeniti dobro potezo vodje proizvodnje Mirana Rožmana, ki nas je organiziral v ekipe. Sodelavce iz štirih izmen smo razdelili v tri ekipe, in sicer tako, da smo se pomešali, kar je še dodatno spodbudilo medsebojno spoznavanje in timsko delo v danih okoliščinah. Verjame-mo, da nam bo ta izkušnja sodelovanja koristila tudi v bodoče.

Ste zadovoljni z odzivom delodajalca na trenutno situacijo in ali ste razumeli pomembnost takšnih ukrepov in vašega dela?

Ne gre toliko za vprašanje razumevanja pomembnosti odločitev ali ukrepov, saj druge izbire pravzaprav sploh ni bilo. Seveda se vsi upravljalci energetskih naprav dobro zavedamo, da je naše delo izjemno pomembno za zagotavljanje nemotene oskrbe občanov s toploto in v tem smislu smo nenadomestljivi tudi mi, saj tega dela nihče drug ne more opravljati. Delodajalec pa se je dobro odzval, kolikor se je v dani situaciji lahko. Najbrž smo bili v Energetiki eden od zelo redkih primerov v Sloveniji, kjer smo delali in živeli v mehurčku v podjetju.

Bi lahko izpostavili kakšno anekdoto, ki se je najbolj spominjate iz tega obdobja dobrih treh mesecev?

Seveda, z veseljem izpostavimo zgodbo, ki smo se ji dodobra nasmejali. Zaradi polne izolacije so nam hrano vozili dostavljalci Wolta. Ker so skoraj eno uro zamudili rok za dostavo, so nam v opravičilo dostavili dvojno naročilo. To je pomenilo dvakrat več oziroma preveč hrane. Presenečeni smo bili, saj smo mislili, da smo pomotoma naročili dvojno in bomo morali to tudi plačati. A smo za ceno enega paketa imeli dvojno pojedino. Namesto slabe volje smo si tako pripravili zabaven večer. ♥

V ENERGETIKI MARIBOR MED KORONAKRIZO USTVARILI MEHURČEK

Za nemoteno delovanje infrastrukture, nepogrešljive za oskrbo Maribora s toplotno energijo, smo se v Energetiki Maribor v času epidemije odločili popolnoma zapreti sedež podjetja. Ustvarili smo tako imenovani mehurček, kjer so naši dežurni upravljavci energetskih naprav sedež podjetja zamenjali za svoje začasno domovanje.

V osem dnevnih izmenah so se štirje zaposleni ločili od svojih družin in s požrtvovalnim delom zagotavljali, da so bili prebivalci Maribora vseskozi preskrbljeni s toplotno energijo. Vodstvo Energetike se je za ta korak odločilo, da bi preprečilo vnos okužb na sedež podjetja, kar bi posledično zaradi potencialnega izpada kadra lahko povzročilo omejeno poslovanje podjetja.

*»Na podlagi zaostrovanja varnostnih ukrepov, povezanih s covid-19, smo v skladu z načrtom nemotenega poslovanja podjetja prešli na nivo, kjer smo v prvi vrsti želeli prebivalcem našega mesta zagotoviti nemoteno oskrbo s toplotno energijo. Hkrati pa tudi zaščititi naše zaposlene«, je poudaril direktor Energetike mag. **Alan Perc**.*

V prvi fazi ukrepov po poslabšanju epidemiološke slike smo v Energetiki 18. septembra 2020 pisarniškim delavcem odredili delo od doma, kar se je izkazalo za učinkovit ukrep že v spomladanskih mesecih. Za prehod v naslednjo fazo ukrepov pa smo s 15. novembrom ustvarili že omenjeni mehurček, pri čemer smo nekaterim preostanim zaposlenim odredili čakanje na domu, trem ekipam upravljalcev energetskih naprav pa ob negativnem testu na covid-19, kot že rečeno, delo na sedežu podjetja.

Zaradi rahlega izboljšanja epidemioloških razmer v državi je Energetika 3. februarja 2021 ukinila mehurček. Ob tem našim strankam sporočamo, da podjetje nemoteno posluje preko telefona in elektronske pošte, kjer so zaposleni dosegljivi v času uradnih ur. ✓

TERENSKA TESTIRANJA NA KORONAVIRUS

Testiranje voznikov v prostorih delavnic.

Vlada RS je februarja letos z odlokom predpisala enkrat tedensko obveznost testiranja na covid-19 tudi za voznike v javnem potniškem prometu, razen za tiste z dokazilom o cepljenju ali s potrdilom, da so preboleli koronavirus. V Marpromu smo testiranje za naše voznike in voznice avtobusov ter kontrolorje organizirali v sodelovanju z Zdravstvenim domom (ZD) dr. Adolfa Drolca Maribor; pri tem smo bili slednjemu hvaležni, da ga je omogočil na terenu v prostorih naših servisnih delavnic Ob Dravi 6.

Prav tako smo z ZD Maribor zelo dobro sodelovali v času zimske sezone na Pohorju, ko smo smučarjem približali možnost brezplačnega hitrega testiranja. Od 23. januarja, ko je za uporabnike žičnic začela veljati predložitev negativnega testa na covid-19, smo testiranje zagotavljali na vstopnih točkah na smučišče – na spodnji in zgornji postaji krožne kabinske žičnice. ✓

TUDI NA DOPUSTU SPOŠTUJMO OSNOVNE ZAŠČITNE UKREPE

Nataša Vidnar

*Junij, julij in avgust so tradicionalno meseci, ko večina zaposlenih izkoristi (po)letni dopust. Kakšen je najboljši recept za celovit oddih, smo se pogovarjali z vodjo Centra za krepitev zdravja Zdravstvenega doma Maribor **Natašo Vidnar**.*

Vstopili smo v čas poletnih dopustov; za kaj vse je treba poskrbeti ob odhodu na dopust, da bo ta prijeten brez neljubih pripetljajev in stresa?

To je odvisno predvsem od cilja potovanja. Če odhajamo v oddaljene države, moramo biti pozorni na higienske ukrepe. Treba se je pozanimati, kako je s pitno vodo, sadje in zelenjavo vedno prati z neoporečno vodo. Dobro je preveriti vremensko napoved, da imamo po potrebi primerna oblačila za hladno vreme in dež, pa tudi, da ne torimo preveč prtljage. Če vzamemo s seboj hrano za več dni, jo damo v hladilne torbe, da se kakšno živilo med prevozom ne pokvari. To so stalni napotki, letos pa nas ljudje že od maja kličejo, kakšna potrdila potrebujejo zaradi covid-19. Za te informacije se je najbolje obrniti na pristojno ministrstvo ali turistično agencijo, če potujemo preko nje.

Pojav koronavirusa bo gotovo krojil preživljanje dopusta. Kako se čim bolje zaščititi pred njim in koliko pozornosti posvetiti temu, da ne postane preveliko breme?

Ne premalo in ne preveč, najbolje se je držati zlate sredine. Nujna je osnov-

na samozaščita, zlasti uporaba obraznih mask v zaprtih prostorih, denimo trgovinah, in razkuževanje rok. Pri plačevanju se poslužujemo brezstičnih kartic, saj denar potuje skozi različne države in roke. Priporočljivo je obrisati opremo za izposajo, na primer ležalnike na plaži in ostale rekvizite. Povsod, kjer se izmenjujejo množice ljudi z različnih koncev, je verjetnost okužbe večja. Zato osnovne zaščitne ukrepe upoštevamo tudi v okoljih, kjer morda niso tako uveljavljeni. Pred odhodom se seznamimo s trenutno epidemiološko situacijo na lokaciji, kamor se odpravljamo, in če je slaba, plane raje spremenimo.

Ali menite, da bodo zaradi koronavirusa in z njim povezanih omejitev Slovenci med letošnjim dopustom v večji meri ostajali doma?

Ne, vsi smo željni pravega dopusta. Marsikdo je v zadnjem obdobju večino časa

preživel doma in celo delal od doma. Določene poklicne skupine dopusta v pravem pomenu niso koristile že od prvega vala epidemije, zato prihaja do preobremenjenosti. V teh časih zares potrebujemo dopust in menjavo okolja, ki je običajno zelo dobrodošla. A ni nujno, da gremo v tujo državo, Slovenija je krasna in nam ponuja ogromno, od morja, hribov do ravnice.

Na kaj moramo še posebej paziti, ko ob odhodu na dopust zamenjamo domače okolje za morje ali hribe?

Ne smemo pozabiti na zaščito pred soncem, ki je poleti zelo močno ne le ob morju,

temveč tudi v gorah, kjer se zaradi klime tega morda ne zavedamo. Tako je treba imeti ustrezna pokriva in oblačila ter zaščitne faktorje. Kljub uporabi teh se izogibamo, da smo med 12. in 16. uro na plaži. Zlasti na

morju se zaščitimo pred komarji, v gorah pa ne podcenjujemo višinskih razlik in drugih nevarnosti. Piti moramo veliko vode, dva do tri litre dnevno, saj je lahko dehidracija še bolj prisotna. Kamorkoli gremo, je najbolje vedno imeti pri sebi steklenico vode. Vsa zdravila, ki jih po navodilu zdravnika jemlje-

»Dopust in priprave nanj so glede na specifične razmere, ki so posledica koronavirusa, letos še toliko pomembnejše.«

mo doma, vzamemo tudi na dopust. Zraven pa imamo še »priročno lekarno« s sredstvi proti bolečinam in slabosti.

Ljudje dopuste preživljamo različno – nekateri ob spoznavanju novih krajev, drugi športnem udejstvovanju, tretji za knjigo ... Kaj je najbolje za celovit oddih?

Nekomu paše ležanje na plaži, medtem ko nekoga sproščajo plavanje, kolesarjenje ali obisk gora. Pri tem se ne smemo ozirati, kaj počnejo drugi, temveč izberemo to, kar ustreza nam. Če vse leto nismo bili na kolesu, na dopustu pa bi radi prekosarili dolge in zahtevne poti, je to velik napor in ne sprostitev. Zakaj med dopusti beležimo povečano število kapi? Zato, ker bi ljudje radi vse nadoknadili, česar čez leto niso storili, in je potem vsega preveč. Pretiravanje nikdar ni v redu, ampak stvari počnemo na čim bolj sproščujoč način.

Namen je, da se z dopusta vrnemo spočiti, polni energije in pripravljeni na nove izzive. Kako to doseči?

Da se zares spočijemo, potrebujemo dva do tri tedne oddiha. To je tudi priporočen čas dopusta. Telo najprej rabi nekaj dni, da se privadi novim okoliščinam, nato pa do dva tedna za sprostitev in pozitivne učinke, da pozneje znova normalno funkcionira v domačem in delovnem okolju. Na dopustu poskusimo odmisliiti skrb in čas. Zelo dobra tehnika za to je čuječnost, da se osredotočimo na dani trenutek in uživamo v njem. Telefon nadomestimo z dobro knjigo ali s poglobljenim pogovorom z družinskimi člani, za kar sicer večkrat ni časa. Posegamo po zdravi, uravnoteženi in raznoliki hrani s čim več sadja in zelenjave, najbolje lokalnega, na morju tudi morskih jedeh. Ob tem ne zanemarimo telesnih dejavnosti.

Marsikoga, ki je v službi obremenjen z obilo obveznostmi, te spremljajo tudi na dopustu preko službenega telefona ali elektronske pošte. Kaj svetujete glede tega?

Med dopustom nasploh čim manj uporabljamo telefon, kar velja za odrasle in otroke. Telefone začasno spravimo v omarico,

sef ... Če jih bomo imeli ves čas pri sebi kot v običajnem vsakdanu, bodo avtomatično pritegnili našo pozornost. Če smo včasih z morja opravili le en klic bližnjim v 10.–14. dneh, potem tudi danes to gre. Prav tako na dopustu ne spremljamo redno e-pošte, saj takrat načeloma ne moremo vplivati na službene zadeve. V službi poskrbimo za nadomeščanje, da delovni proces nemo-teno teče. Če nas kdo nujno potrebuje, pa nam lahko napiše sporočilo in nas bo slej ko prej nekako dobil.

Se vam zdi, da ljudje ob pogosto hitrem tempu sodobnega življenja skozi celo leto posvečamo dovolj pozornosti rednemu počitku?

Absolutno ne, počitek in spanje sta izjemno pomembna. Veliko ljudi spi premalo časa. Marsikdo gre v posteljo zelo pozno in misli, da je 5 ur spanja zanj dovolj. Vendar ga odrasli potrebujemo 7–9 ur, otroci pa do 12 ur. Drugače lahko hitro nastopijo dejavniki tveganja. Dopust je gotovo dobra priložnost, da si privoščimo več spanja.

Kako je po vašem poskrbljeno za področje zdravja v delovnih organizacijah pri nas?

Interes za izvajanje raznih delavnic je med podjetji iz Maribora in okolice kar velik. Dobra podjetja, ki skrbijo za aktivnosti v smeri zdravega življenjskega sloga, se vsaj enkrat ali dvakrat letno obrnejo na nas, da izvedemo za njihove zaposlene predavanja o aktivnem odmoru, zdravem življenjskem slogu, tehnikah sproščanja, opravimo test telesne vzdržljivosti v Mestnem parku itd. Na tem področju se stvari premikajo na bolje in zelo me veseli, da so vodstva podjetij vedno bolj ozaveščena o zdravju in varnosti pri delu. Opažamo pa, da bi včasih morali biti zaposleni sami bolj motivirani za to.

V Mariboru imamo zaradi naravnih danosti odlične možnosti za aktivno preživljanje prostega časa. Menite, da jih dovolj izkoriščamo?

Prav v koronačasu so ljudje začeli to izkoriščati v večji meri, a še ne dovolj, zato je potrebno osveščanje. Imamo Pohorje, mestne griče, ravne poti v parkih in ob Dravi, tako da lahko vsak najde kaj zase. Če se

družina enkrat na teden čez vikend odpravi na sprehod v naravo, je to premalo. Takšne aktivnosti je treba ponoviti dva- do trikrat tedensko. Medtem pri interesnih dejavnostih otrok pazimo, da jih ni preveč, saj to predstavlja breme tako zanje kot starše. Opažamo, da 12-letni otroci dosegajo stopnjo stresa, ki je običajna za 40-letne odrasle. Pri otrocih zadostuje ena interesna dejavnost, ostalo pa naj bodo aktivnosti na prostem s starši, tako da čim več časa preživimo skupaj, dokler rabijo našo bližino, varnost in toplino. ✓

DVOMESEČEN UMIK GOTOVINSKEGA PLAČEVANJA Z AVTOBUSOV

Zaradi zaježitve širjenja koronavirusa in zaščite tako voznikov avtobusov kot potnikov smo v mariborskem potniškem prometu 23. marca začasno ukinili plačevanje voženj z gotovino pri vozniku na avtobusu. S tem ukrepom smo v času slabših epidemioloških razmer v največji možni meri preprečili fizične kontakte med vozniki in potniki, saj je plačevanje voženj potekalo zgolj brezstično – z avtobusnimi karticami ali

s pomočjo aplikacije na mobilnih telefonih, ki jih je treba na avtobusu prisloniti k čitalniku vozovnic.

Umik gotovinskega plačevanja z mestnih avtobusov – zanj sta se skupaj odločila Mestna občina Maribor in Marprom – je veljal do 25. maja, večina potnikov pa ga je sprejela z razumevanjem. Ne nazadnje je tovrstno plačevanje tudi ugodnejše za potnike, saj ena vožnja v predprodaji stane 1 evro, pri vozniku pa dvakrat več. ✓

NADALJEVATI TREND ŠIRITVE OBCESTNIH ZELENIH POVRŠIN

*Podjetje Nigrad v Mestni občini Maribor skrbi za vzdrževanje obcestnih zelenih površin v skupni izmeri 850.000 m². Pri tem ob ohranjanju obstoječih stremi k povečanju fonda zelenih površin. »S povečanjem zelenih površin želimo doprinesiti h kakovostnejšemu bivalnemu okolju in tudi ohranjanju zelenega mestnega jedra kot kulturne in naravne dediščine našega mesta,« je v pogovoru za glasilo Povezani poudarila **Helena Klemenčič**, vodja zelenega programa v Nigradu.*

Dejavnosti Nigrada že vrsto let zajemajo tudi področje zelenega programa; kaj vse sodi pod slednje?

Prvi začetki urejanja obcestnih zelenic s postopnim pridobivanjem zelenih površin

po določenih sklopih in segmentih segajo v devetdeseta leta prejšnjega tisočletja, koncesija za vzdrževanje cest in s tem tudi obcestnih površin oziroma obcestnega zelenja pa je bila družbi Nigrad dodeljena leta 2011.

V vzdrževanje javnih prometnih površin je vključena celotna oskrba omenjenih območij – od zelenic, drevoredov, posameznih lesnatih rastlin in grmovnic, sklopnih zasaditev do gred v okviru cestnega sveta.

Kdaj so dejavnosti Nigradove enote zelenega programa najintenzivnejše in koliko zaposlenih je aktivnih v njej?

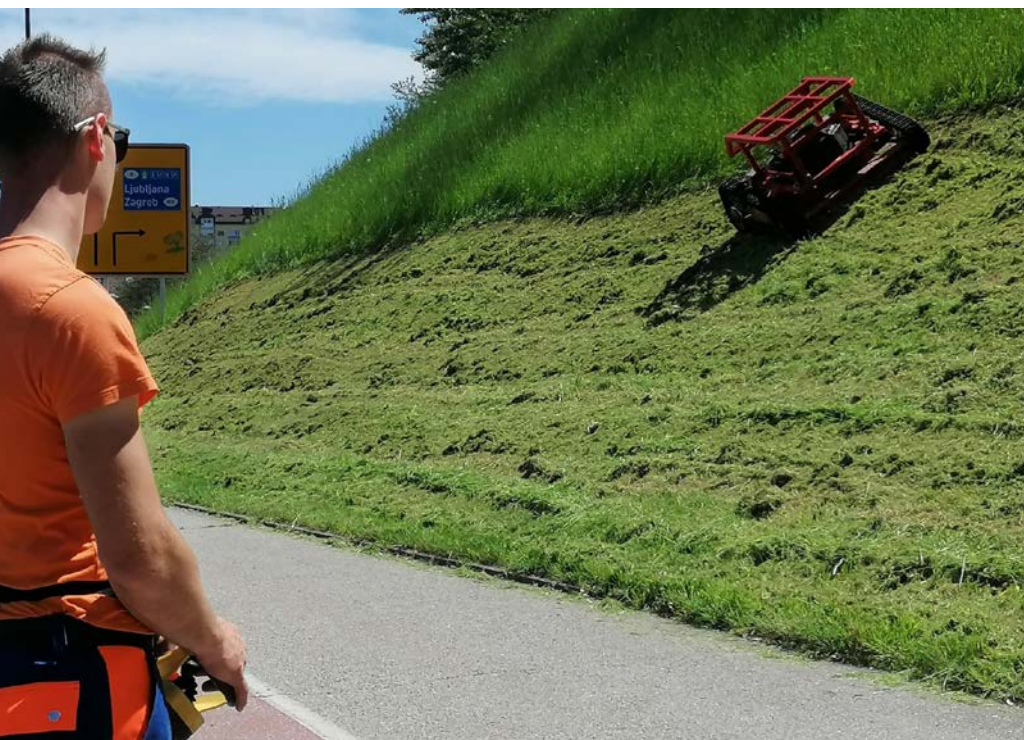
Najaktivnejše obdobje je prav gotovo v tem času leta, sicer pa se intenziteta opravi začne povečevati v drugi polovici marca. Zatem trajajo vse do začetka novembra, ko se narava umiri, Nigrad pa svoje moči takrat preusmeri v zimsko vzdrževanje javnih prometnih površin. V urejanje obcestnih zelenic je aktivno vpetih 16 zaposlenih, ki jim na vrhuncu sezone po potrebi priskoči na pomoč še do 6 sodelavcev.

Urejenost obcestnih zelenic in drevoredov vpliva na izgled mesta. Katera opravila konkretno izvajate na njih v tem času?

Trenutno so v ospredju košnje, obrezi vegetacije in zasaditve gred z enoletnicami – pravkar smo pričeli z zasaditvijo 6800 sadik enoletnic. Na splošno pa skozi vse leto v času rednega letnega vzdrževanja javnih prometnih površin skrbimo za vse obcestne zelenice po določenih prioritetah in v okviru razpoložljivosti proračunskih sredstev.

Poleti je večkrat slišati opozorila, da drevesa na zelenicah in v drevoredih ob močnem vetru predstavljajo določeno nevarnost. Kako pogosto preverjate njihovo stanje?

Stanje dreves, ki rastejo na obcestnih zelenicah v našem vzdrževanju, spremljamo v obhodnih intervalih, smo pa pričeli z aktivnim polnjenjem katastrske baze zelenih površin na območju MO Maribor. V njej bodo nazorno prikazane in spremljane vse naše aktivnosti, predvsem na področju vzdrževanja drevorednih in obcestnih dreves. Del tega katastra bodo seveda tudi

parkovna drevesa, katerih vzdrževanje je v domeni Snage.

V različnih strategijah je poudarek na urejenih zelenicah, drevoredih ..., ki so v urbanih naseljih toliko pomembnejši. Ali ima Maribor po vašem dovolj omenjenih površin?

Maribor se ponaša z veliko zelenimi površinami in menim, da se lahko mirno opredelimo kot zeleno mesto. Prav vsako leto se lahko pohvalimo z novimi zelenimi vsebinami, ki se pojavijo ob izgradnjah novih cestnih odsekov in novih sklopnih ureditvah. Nove pridobitve, ki so okrepile zeleni naboj našega mesta, so zagotovo ureditve v Ljubljanski ulici in Ulici pariške komune, na Streliški cesti, delu Radvanjske ceste ter predelih Koroške, Partizanske in Šentiljske ceste.

Kako bo ocenili stanje v Mariboru na tem področju v primerjavi s podobnimi mesti?

V zadnjih letih nedvomno beležimo porast novih zelenih ureditev, bodisi v sklopu cestnih ureditev bodisi novih segmentnih ureditev. Vsekakor si želimo, da se takšni aktualni trendi nadaljujejo tudi v prihodnje.

Kateri so glavni izzivi zelenega programa v našem mestu za prihodnje obdobje?

V okviru zelenega programa, ki je v domeni Nigrada, smo pripravili nabor idejnih zasnov in predlogov za obogatitev mariborskih zelenih površin. Ta nabor predvideva vključevanje obveznih zelenih vsebin ob izgradnji novih cestnih odsekov ali obnovi obstoječih in zamenjavo dotrajanih občestnih drevoredov ali posameznih občestnih dreves v kvoti 100 mladih dreves na leto, kar že izvajamo. Želimo si tudi vzpostavitev »urbanih gozdičkov« na degradiranih območjih, denimo v industrijskih conah in strnjenih naseljih, urbane ureditve zelenih

trgov ob prometnicah, novogradnjah ... in ozelenitev trgovskih centrov, podjetij, avtohiš itd. Omeniti velja še zasaditve vseh praznih rondojev, v prihodnosti pa se želimo vključevati z zelenimi vsebinami tudi na območja šol in vrtcev ter ustvarjati nove zelene šolske poti.

Gre za kar obsežen nabor predlogov, kakšni vse pa bodo pozitivni učinki njihove uresničitve?

Obnova dotrajanih zelenih površin in ozeelenitev dodatnih površin prinašata kakovostnej-

nih surovin in varovanja okolja.

Nigrad je, tako kot ostala mariborska javna podjetja, prešel pod okrilje javnega holdinga Maribor. Ali delovanje pod skupno streho odpira nove priložnosti tudi za zeleni programa?

Zagotovo lahko govorimo o prednostih v smislu dopolnjevanj, usklajevanj in boljše pretočnosti informacij med posameznimi gospodarskimi javnimi službami. V zadnjem času se tudi zeleni program pomika v smeri centraliziranega reševanja komu-

še bivanjske razmere v mestnih središčih in med drugim tudi dvig vrednosti infrastrukture. Ozelenitev mestnih središč in zagotavljanje biotske raznovrstnosti na širšem območju imata pomembno vlogo ne samo za sedanje, temveč še za prihodnje rodove. Med ključnimi cilji predlaganih vsebin pa je tudi trajnostna zaveza uporabe ekoloških materialov, narav-

nalne problematike in posledično večje odzivnosti na terenu. Službe, ki tako ali drugače bdimo nad mestnim rastjem, pa si poleg izboljšane organizacije veliko obetamo predvsem od že omenjenega zelenega katastra, ki predstavlja novo platformo za učinkovitejši nadzor in vzdrževanje naših zelenih površin. ✓

V MARIBORSKEM VODOVODU OBELEŽILI SVETOVNI DAN VODA

Vrbanski plato.

Že skoraj tri desetletja velja 22. marec za svetovni dan voda; njegova glavna tema v letu 2021 je bila Cenimo vodo. Tako je bil poudarek na ozaveščanju javnosti o pomanjkanju pitne vode in podpori uresničevanja trajnostnega cilja razvoja številka 6 – voda in sanitarna ureditev.

Zaradi aktualnih epidemioloških razmer v Mariborskem vodovodu tudi letos žal nismo mogli ponuditi ogleda našega največjega črpališča pitne vode v živo. Zato smo za zainteresirano javnost

pripravili drugačen ogled Vrbanskega platoja – posneli smo video. Z njim želimo v prvi vrsti spodbuditi širšo javnost, da razmisli o pomenu vode. Različni ljudje različno cenimo vodo, vsem pa je skupno, da pitna voda predstavlja vir življenja, dobroto za izvajanje higiene, ohranjanje dostojanstva in zagotavljanje varnosti. Pitna voda je dragocena dobrina, ki ni samoumevna. Je privilegij, brez katerega ni življenja. Vabljeni k ogledu videoposnetka, dostopnega na spletni povezavi www.youtube.com/watch?v=T70fyOhgPLY. ✓

MOST NA MARIBORSKI OTOK KMALU V PRENOVO

Mestna občina Maribor se pripravlja na sanacijo konstrukcije mostu na Mariborski otok. Vsi pregledi jeklene, skoraj 90 let stare konstrukcije 104 metre dolgega in 5,4 metra širokega mostu so namreč pokazali, da je protikorizijska zaščita iztrošena, konstrukcija pa zato na več mestih korodirana.

Poškodovana je tudi lesena pohodna površina, zato bodo vzdrževalna dela obsegala predvsem obnovo protikorozijske zaščite, sanacijo poškodb in pomanjkljivosti, zamenjavo lesene krovne konstrukcije in sanacijo betonskih površin podporne konstrukcije. Ob tem pa še namestitev razsvetljave in javne komunalne infrastrukture. Gabariti in namen mostu bodo ostali enaki.

V okviru projekta so predvidene tudi sanacija, obnova oziroma rekonstrukcija nekaterih drugih elementov mostne in urbane opreme. Tako bo, na primer, odstranjen montažni kiosk na Mariborskem otoku, kjer je bila urejena dostopna točka do kopališča in je bil v času kopalne sezone v uporabi za prodajo vstopnic.

Da bo lahko začel izvajati dela po načrtu, je moral investitor pridobiti soglasja in

projektne pogoje več strokovnih institucij; most namreč stoji na območju vodnih zemljišč, na vodovarstvenem območju ter vplivnem območju naravnega spomenika Mariborski otok in nepremične kulturne dediščine – kopališča na otoku.

Potrebno je strokovno mnenje Zavoda RS za varstvo narave, saj most stoji na posebnem varstvenem območju Natura 2000 (Drava), Mariborski otok pa je kot geomorfološki in botanični naravni spomenik zavarovano območje. Zato zanj velja varstveni režim, s katerim je prepovedano

izvajati posege, ki bi razvrednotili, poškodovali ali uničili naravno dediščino.

Ob naštetem je območje Zgornje Drave tudi ekološko pomembno območje – je namreč habitat številnih zavarovanih vrst, med drugim: sive čaplje, mlakarice, povodnega kosa, laboda grbca in vodomca. Zavod za varstvo narave je ocenil, da je poseg sprejemljiv z vidika varovanja teh živalskih vrst. Investitor je pridobil tudi soglasje Zavoda za varstvo kulturne dediščine Maribor, saj je Kopališče Mariborski otok, na ka-

terege je navezan most, vpisano na seznam nepremične kulturne dediščine. Potrebno pa je bilo tudi soglasje Dravskih elektrarn Maribor – koncesionarja za energetsko izkoriščanje Drave; most na otok namreč stoji 750 metrov dol-

vodno od jezua elektrarne Mariborski otok.

Tudi projektne pogoje, ki jih je izdal Zavod za ribištvo Slovenije, dopuščajo samo nujne posege z gradbenimi stroji v vodni in obvodni prostor. Zaradi gradnje se med drugim ne sme poslabšati stanje reke, ohraniti se morata zgradba in delovanje vodnega in obvodnega ekosistema. V čim večji meri je treba tudi ohraniti obrežno vegetacijo, saj nudi skrivališča ribam in preprečuje segrevanje vode.

Mariborsko podjetje Ponting, ki je pripravilo načrt sanacije, je po opravljenih pregledih mostu in statične presoje ter upoštevanju predvidenih vzdrževalnih del ocenilo, da je, ob rednem vzdrževanju, življenjska doba konstrukcije še 30 let.

Po sanaciji mostu Mestna občina Maribor načrtuje tudi obnovo Kopališča Mariborski otok. V pripravi so idejne rešitve za celovito obnovo tega zgodovinskega objekta s statusom kulturne dediščine. ✓

Z namenom, da zagotovimo neoviran dostop do Mariborskega otoka pešcem in kolesarjem, bo občina v sklopu del na mostu odstranila tudi zaporna vrata na prehodu z mostu na otok.

Direktor Športnih objektov Maribor Tadej Mežnar in župan Saša Arsenovič.

PRIZADEVANJA ZA PRAVILNO LOČEVANJE ODPADKOV IN KORISTNIH SUROVIN

V Snagi že vrsto let načrtno spodbujamo k pravilnemu ločevanju odpadkov, a kljub temu ločevanje še ni na povsem zadovoljivi ravni. V številnih zabojnikih (vrečah) za mešane komunalne odpadke je še vedno precej odpadkov, ki bi morali biti ločeno zbrani v zanje namenjenih zabojnikih, obenem se v slednjih pojavljajo odpadki, ki tja nikakor ne sodijo. Odgovornost za lastne odpadke nosi vsak povzročitelj, zato je z ločevanjem treba začeti že na izvoru njihovega nastanka, torej v gospodinjstvu.

NADZOR NAD LOČEVANJEM ODPADNE EMBALAŽE

V ta namen smo 1. februarja pričeli z izvajanjem rednega svetovalnega nadzora nad pravilnim ločevanjem odpadne embalaže na terenu. Svetovalno-nadzorna ekipa na terenu na odjemnih mestih povzroči- teljev pregleda vsebnost zbrane odpadne embalaže v rumenih vrečah oziroma zabojnikih z rumenim pokrovom. Namen pregleda je uporabnike informirati o ugotovljenih nepravilnostih pri ločevanju odpadne embalaže in jih nanje opozoriti z obvestilom.

V primeru ugotovljenega pravilnega ravnanja pa jih pohvaliti za skrbno in dosledno

ločevanje. Z uporabniki ob nadzoru pogosto prihajamo tudi v osebni kontakt, pri čemer neposredno razrešimo nejasnosti in težave, ki jih imajo z ločevanjem. Naši uporabniki takšen svetovalni nadzor pozdravljajo, tudi v primeru prejetih obvestil, saj jih na ta način usmerjamo in jim pomagamo pri razmišljanju, kako ravnati s posameznimi vrstami odpadkov. Vsi skupaj si ne nazadnje želimo čim manj težav z odpadki in odgovorno ravnanje z njimi približati slehernemu uporabniku.

V času od začetka aktivnosti do konca aprila smo izvedli sedem svetovalnih nadzorov in z njimi nadaljujemo tudi v prihodnje. V tem obdobju smo opravili nadzor nad rumenimi vrečami pri več kot 600 gospodinjstvih in nad zabojniki za zbiranje odpadne embalaže na 10 ekoloških otokih. Nekaj več kot polovica gospodinjstev je prejela pisne pohvale, ostala gospodinjstva smo z obvestilom seznanili o zaznanih nepravilnostih ločevanja.

NAJPOGOSTEJE ZAZNANE NEPRAVILNOSTI

Gospodinjstva v rumene vreče med odpadno embalažo pogosto odvržejo različne plastične izdelke, ki niso embalaža – plastična korita za rože, igrače, plastično posodo, obešalnike, plastične mape ipd. Velikokrat smo v teh vrečah zasledili tudi razne higienske izdelke, kot so plenice ali vatirane palčke. Tudi različni biološki odpadki niso redkost, kot recimo papirnati robci in brisače, ostanke hrane in jajčne lupine. V rumenih vrečah se pogosto znajdejo še ostanke papirja in kartonske emba-

laže, kar bi morale biti zbrano v zabojnikih za odpadni papir. O vseh zaznanih nepravilnostih gospodinjstva jasno opozorimo z obvestilom, na katerega tudi zapišemo, kam z odpadki, ki smo jih zasledili v rumeni vreči, a vanjo vsekakor ne sodijo.

ZAKAJ JE SKRBN LOČEVANJE ODPADNE EMBALAŽE POMEMBNO?

Nepravilno ločena odpadna embalaža povzroča težave pri nadaljnji pripravi in predelavi te embalaže ter zvišuje stroške obdelave, saj za kakovostno reciklažo odpadne embalaže potrebujemo čim bolj čist odpadek, takega pa lahko dobimo prav na izvoru nastanka. In dosledno ločeni odpadki predsta-

vljajo koristne in neprecenljive surovine za njihovo nadaljnjo predelavo v nove izdelke.

V želji po zadovoljstvu uporabnikov, čistem in zdravem okolju ter doseganju cilja, da čim več odpadkom omogočimo postati koristne surovine, se bomo v prihodnje še naprej trudili s takšnimi in podobnimi aktivnostmi. V jesenskem času bomo pričeli tudi s svetovalnim nadzorom nad ločenim zbiranjem bioloških odpadkov. Pri tem bomo po potrebi v aktivnosti priložnostno vključevali Medobčinsko inšpekcijsko službo. ✓

SPREMEMBA REŽIMA NA PARKIRIŠČU POD POHORJEM

Na glavnem parkirišču pod spodnjo postajo Pohorske vzpenjače, ki je v upravljanju Marproma, smo 16. aprila vzpostavili nov režim: omenjenega dne je bila na tem parkirišču uvedena parkirnina v višini 0,70 evra/uro. Parkirišče je plačljivo vse dni v tednu 24 ur/dan, na razpolago pa je tudi mesečni najem za 45 evrov. Kljub temu ga lahko imetniki različnih vozovnic za Mariborsko Pohorje še naprej uporabljajo brezplačno.

Spremembo dostopa na asfaltirano parkirišče pod Pohorjem, ki lahko sprejme približno 270 avtomobilov, smo na njem zagotovili prednost tistim obiskovalcem, ki so kupci vozovnic za gondolo, kolesarski park, smučanje itd. V preteklosti so ga namreč pogosto zasedali tudi imetniki avtomobilov, ki se nato niso odpravili na Pohorje ali na njem niso koristili nobene storitve.

Vsak obiskovalec, ki zapelje na parkirišče z zapornicami, na blagajni pod Pohorjem pri nakupu katere od dnevnih vozovnic predlo-

ži parkirni listek in ob tem prejme kupon za brezplačen izhod s parkirišča tistega dne. Imetnikom terminskih pohorskih vozovnic (mesečnih, sezonskih, polletnih, letnih) te v času veljave odpirajo vstopno oziroma izstopno zapornico. Izjema je le omejena mesečna gondolska vozovnica, ki ne vključuje uporabe parkirišča.

Tistim, ki na Pohorju koristijo različne storitve, smo zagotovili brezskrbno in brezplačno parkiranje.

Medtem je slednje na voljo tudi gostom drugih pohorskih ponudnikov, ki so Marpromovi pogodbeni partnerji: Pizzerija La Cantina, trgovina Extreme Vital, Smučarski servis in izposoja opreme v spodnji postaji Pohorske vzpenjače, Gondola fun bar, Okrepčevalnica Peggy, Leon Street Food, Koča Trikotna jasa in Koča Koča. Ti ponudniki svojim gostom po lastni presoji izročijo kupon za enkratni izhod s parkirišča.

Z opisanim sistemom smo tistim, ki na Pohorju koristijo različne storitve, zagotovili brezskrbno in brezplačno parkiranje. Ostali uporabniki glavnega parkirišča se pred odhodom

z njega ustavijo na avtomatski blagajni, nameščeni pri vstopnem terminalu, kjer poravnajo parkirnino. Je pa brezplačno parkiranje za vse ob vnožju Mariborskega Pohorja še naprej na razpolago na parkiriščih pod hoteloma Habakuk in Arena. Na obeh je prostora za skupno do 500 avtomobilov.

Brezplačno kratkotrajno parkiranje je od aprila mogoče tudi na parkirnih mestih v modri coni pred uvozom na parkirišče. Ne nazadnje pa je za prihod do spodnje postaje gondole na razpolago tudi prevoz z mestnim avtobusom na liniji 6 Vzpenjača. S tem se lahko obiskovalci zlasti v primeru večje gneče na parkiriščih na območju Pohorja izognejo težavam z iskanjem prostih parkirnih mest. ✓

UTRJUJEMO STATUS ZANESLJIVEGA ORGANIZATORJA V MEDNARODNI KOLESARSKI ZVEZI

Mednarodna kolesarska zveza (UCI) je v letošnjem koledarju tekem v disciplini spust za Maribor rezervirala kar tri pomembne termine. Bike park Pohorje bo med 3. in 15. avgustom gostil tekmo svetovnega pokala 2021 Mercedes-Benz UCI Mountain Bike, tekmo evropskega pokala in evropsko prvenstvo. Slednji dogodek se bo na pohorskih strminah odvijal premierno, saj v štajerski prestolnici tekme za evropsko prvenstvo še nismo gostili.

Čeprav smo karavano najboljših gorskih kolesarjev na svetu v Mariboru sprva pričakovali 24. in 25. aprila, je pandemija covid-19 vnovič posegla v načrte UCI. Tako se bodo na zahtevni progi Commencal line (World cup) najboljši kolesarji v disciplini spust pomerili na kvalifikacijah in tekmi svetovnega pokala 14. in 15. avgusta.

Tekmovanja pa se bodo v Mariboru začela že pred tem 3. avgusta, ko bodo Bike park zavzeli tekmovalci za evropski pokal. Med 6. in 8. avgustom bo zatem v kolesarskem parku potekalo še evropsko prven-

stvo. Da bodo tekmovanja zares zanimiva in nepredvidljiva, se bodo tekmovalci na tekmah preizkusili na dveh različnih progah. Predvidevamo namreč, da se bo večina tekmovalcev udeležila obeh velikih tekmovanj, nekateri tudi vseh treh, tako da bo Maribor v tem obdobju gostil približno 1500 tekmovalcev.

»Ponosni smo, da nam je Mednarodna kolesarska zveza zaupala tudi izvedbo evropskega prvenstva, s čimer si Maribor utrjuje položaj zanesljivega in profesionalnega organizatorja tekem na najvišjem ni-

voju,« je ob potrditvi terminov povedal soorganizator in vodja tekmovanj **Iztok Kvas**. Po pričakovanjih se bodo tudi letošnjih tekem za svetovni in evropski pokal ter evropskega prvenstva udeležile vse največje ekipe.

Te so bile namreč oktobra lani z organizacijo dveh tekem svetovnega pokala v Mariboru kljub zahtevnim razmeram zelo zadovoljne. Lanske izkušnje so pokazale, da je Pohorje dovolj veliko, da lahko na varni medsebojni razdalji ob progi tekme spremljajo vsi, ki jih navdušuje gorsko kolesarstvo. 📌

NOVO SPECIALNO VOZILO ZA ODVOZ AVTOMOBILOV

V Marpromu, ki med drugim skrbi za odvoz nepravilno parkiranih in zapuščenih avtomobilov, smo za izvajanje te javne službe v začetku leta 2021 začeli uporabljati novo specialno vozilo. Ker je na štari in do takrat edini pajek večkrat v okvari, smo nujno potrebovali dodatnega, da mesto v takšnih primerih ne ostane brez storitve. Zato smo izpeljali postopek javnega naročila za poslovni najem (operativni leasing) specialnega vozila in v sklopu tega najeli vozilo proizvajalca Iveco, ki je bilo predhodno nadgrajeno z mehanizmom za vleko avtomobilov.

Novo specialno vozilo, ki je manjše kot stari pajek, v primerjavi s slednjim avtomobila tako ne naloži z dvigalom, temveč gre za vleko, pri čemer lahko odpelje vsa osebna in SUV vozila. Ker gre za nekoliko drugačen sistem odvoza, so bila potrebna usposabljanja zaposlenih, ki so jih opravili v januarju, zatem pa smo manjšega pajka vključili v operativno delovanje. Namenjen je predvsem odvozu zapuščenih avtomobilov, tehnični rezervi in izvajanju naročil ob morebitnem povečanem obsegu. 📌

UČINKOVITOST SORTIRNICE ZA SKORAJ 80 % VEČJA

Snaga se od leta 2019, ko je bilo zaključeno poskusno obratovanje naprave za mehansko obdelavo mešanih komunalnih odpadkov – sortirnice, ne ukvarja samo z izvajanjem gospodarske javne službe zbiranja odpadkov, temveč tudi z obdelavo odpadkov. To predstavlja dodatne izzive in hkrati tudi ustvarja visoka pričakovanja naših uporabnikov. Po številnih zapletih in zastojih v sortirnici v letih 2019 in 2020, pa tudi ugibanjih o pravilnosti oziroma nepravilnosti izvedene investicije ter končni rešitvi spora z izvajalcem v drugi polovici leta 2020, sortirnica danes deluje nemoteno.

Od julija 2020 so bili za izboljšanje poslovanja sprejeti in izvedeni številni ukrepi, ki so bili usmerjeni predvsem v podpis dogovora z izvajalcem gradbe-

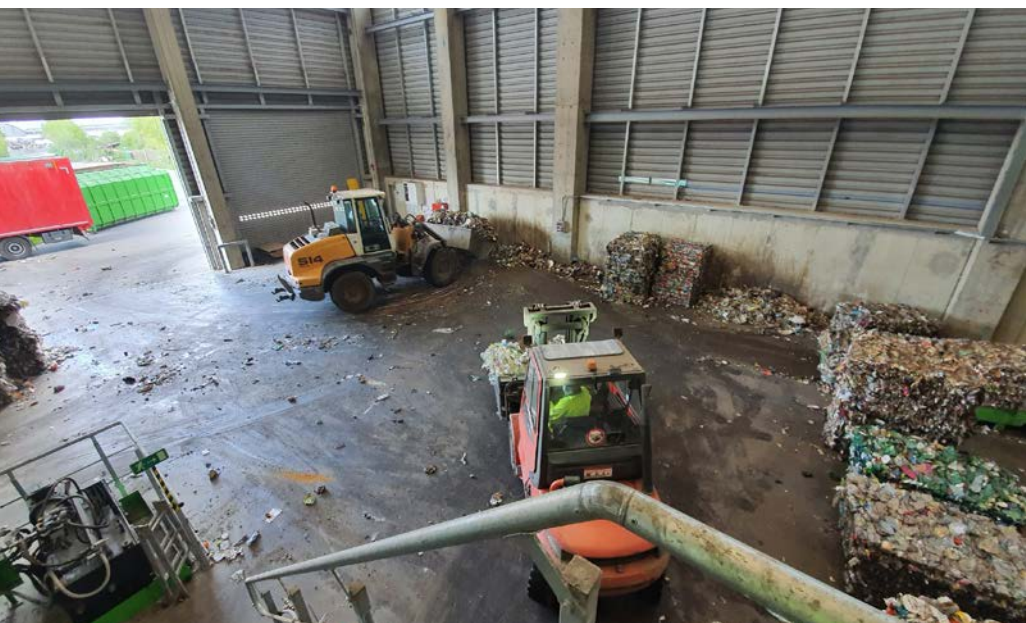
nih del in tehnologije, ustrezno ureditev organizacije dela ter zapolnitev kapacitet sortirnice glede na njeno zmogljivost in pridobljeno okoljevarstveno dovoljenje.

Pristopili smo k optimizaciji delovnih procesov z ukrepi za povečanje produktivnosti in s tem tudi učinkovitosti delovanja sortirnice. Ugotavljamo, da se je učinkovitost sortiranja po izvedenih ukrepih v primerjavi s predhodnim obdobjem povečala za skoraj 80 % – tako obdelave mešanih komunalnih odpadkov kot odpadne embalaže. Velik poudarek smo namenili tudi zmanjševanju vlage v odpadkih, saj nam ta povečuje težo odpadkov in s tem stroške prevzema izhodnih frakcij, ki jih predajamo v nadaljnjo obdelavo. S tovrstnimi ukrepi lahko dosežemo boljše rezultate oziroma nižje stroške prevzemov izhodnih količin frakcij.

OBDELUJEMO TUDI MEŠANO ODPADNO EMBALAŽO

Po pridobitvi okoljevarstvenega dovoljenja za obdelavo mešane odpadne embalaže (aprila 2020) smo v oktobru 2020 pričeli z obdelavo te embalaže po interventnem zakonu; tako smo obdelali okoli 3100 ton, s čimer zmanjšujemo količine odpadne embalaže, ki se zaradi neprevzemanja s strani embalažnih shem kopiči in nam povzroča nemalo težav pri skladiščenju. Največji izziv v prihajajočem letu predstavljata dodatno izboljšanje produktivnosti sortirnice z maksimalno optimizacijo njenega delovanja in povečanje izplena pozitivnih frakcij, tako mešanih komunalnih odpadkov kot mešane odpadne embalaže.

Poudariti je treba, da so izpleni odvisni tudi od vhodne sestave odpadkov, torej tega, kako uporabniki ločujemo odpadke že na izvoru. Opažamo, da so v rumenih vrečah in zabojnikih, namenjenih zbiranju odpadne embalaže, odloženi tudi odpadki, ki tja ne sodijo. Velikokrat gre za mešane

komunalne odpadke, ki spadajo v črno posodo. Neustreznost ločevanja pomeni težave pri nadaljnji predelavi embalaže na sortirnici in ne nazadnje zvišuje stroške obdelave. Zato smo usmerjeni v izvajanje aktivnosti ozaveščanja uporabnikov z namenom, da spodbudimo zavedanje o pomembnosti ločevanja na izvoru in prispevanja k varovanju okolja.

V letu 2021 načrtujemo, da bomo glede na možne kapacitete po okoljevarstvenem dovoljenju in dejansko produktivnost obdelali količine odpadne embalaže v enakem ali večjem obsegu, kot smo jih uspeli preteklo leto. V prvih treh mesecih 2021 smo že obdelali okoli 2000 ton, kar predstavlja 65 % količine, obdelane v prejšnjem letu. Zapolnitev kapacitet sortirnice nam omogoča tudi stabilnejše poslovanje in zmanjševanje zalog odpadkov.

STREMIMO K NADGRADNJI IN ŠE BOLJŠI IZKORIŠČENOSTI NAPRAVE

Da bi nadaljevali trend dobrega poslovanja, smo v pridobivanju okoljevarstvenega dovoljenja, ki nam bo omogočilo obdelavo dodatnih količin mešanih komunalnih odpadkov in odpadne embalaže, in sicer z dodatnimi izmenami in možnostjo razsortiranja več frakcij, kot je to predvideno sedaj. S tem bi nadgradili samo delovanje sortirnice, kar upošteva trende na trgu odpadkov zagotovo prinaša izziv in prepoznavnost na trgu ter doseganje boljših rezultatov sortiranja. Cilj je zmanjševati odstotek tistih frakcij, ki jih odlagamo, in povečati odstotek tistih, ki jih lahko predajamo kot koristne frakcije in jih je mogoče v nadaljevanju predelati. Prav tako si bomo z optimizacijo delovnih procesov in tehnoloških enot znotraj same naprave prizadevali prispevati k uresničenju

vanju cilja EU do leta 2030, po katerem se naj za polovico zmanjša količina preostalih, nerekiclabilnih komunalnih odpadkov. Eden izmed ciljev je skozi številne akcije ozaveščanja uporabnikov doseči zaveda-

ševanja volumna odpadnih materialov, ki onesnažujejo okolje.

Ob tem ne gre prezreti dejstva, da so ključno vlogo pri izboljšanju stanja v sortirnici zagotovo odigrali tudi zaposleni, ki so

nje o odgovornosti do varovanja okolja in preiti na filozofijo, ki je tudi v Sloveniji že precej razširjena – družba brez odpadkov. To pomeni spremembo življenjskega stila v smislu preprečevanja nastajanja odpadkov, preusmerjanja odpadkov v recikliranje in kompostiranje ter zmanj-

navkljub številnim spremembam s svojo zavzetostjo in z ustreznim vodenjem ter organizacijo postali steber naprave in skupaj z vodstvom predstavljajo pomemben segment pri samem razvoju procesov. V bodoče pa tudi pri morebitnih nadgradnjah samih tehnoloških enot. ✓

MODRI .-ARGO NASVETI ZABAVAJO IN OSVEŠČAJO TUDI NA AVTOBUSIH

Na mariborskih mestnih avtobusih je nameščenih skupno 70 elektronskih zaslonov, na katerih lahko potniki med vožnjo vsakodnevno spremljajo različne aktualne informacije. Letos se na teh zaslonih predvajajo tudi preventivne objave z vsebinami za varnejši in prijetnejši vsakdan, oblikovane v šaljivem in v javnosti dobro sprejetem ».-argo« slogu.

Akcija varnostnega osveščanja na zaslonih na mestnih avtobusih, pri kateri so združili moči Policijska uprava Maribor, Varnostni sosvet MO Maribor in popularni Štajerski argo, se je začela januarja 2021 in bo trajala vse do konca leta. Pri tem je na zaslonih vsak mesec prikazana nova ob-

java Modrih .-argo nasvetov, zasnovanih na različne teme, kot so uporaba kresničke, varna smuka, problematika alkohola v prometu, začetek motoristične in kolesarske sezone itd.

Z uporabo tipičnih štajerskih izrazov, besednih zvez in fraz ter njihovo umestitvijo v nov kontekst želimo nagovoriti različne javnosti, jih pritegniti in nasmejati, predvsem pa prispevati k večji varnosti. »Cilj naše .-argo skupnosti je širiti dobro voljo, humor in vse, kar spada v dobrobit človeka, seveda tudi varnost. Zato je ta projekt perfektna šansa, da s pozitivno konotacijo, ki jo prinaša Štajerski -argo, vplivamo na vedenje ljudi, da ahtajo. Saj veste, ziher je ziher,« je v šali povedala avtorica Štajerskega arga. ✓

UTRINKI IZ MARIBORSKEGA AKVARIJA IN ZAVETIŠČA ZA ŽIVALI

V Zavetišču za živali Maribor se odvije veliko zgodb srčnih ljudi, ki zaupajo našemu timu sodelavcev in želijo vse najboljše našim mokrim smrčkom. Tako smo nedavno v zavetišču s pomočjo licitacije obogatili ambulanto z infuzijsko črpalko in grelnikom infuzije, ki sta naši veterinarski ekipi v pomoč pri terapiji in skrbi za okrevanje najranljivejših živali, ki

potrebujejo intenzivnejšo terapijo.

V veliko pomoč so nam v tem času tudi srčni prostovoljci, ki so pripravljeni vzeti sesne mačje mladiče – dušarčke v oskrbo na svojem domu, vse dokler ti ne postanejo samostojni pri hranjenju. V ta namen je veterinarica za prostovoljce izvedla predavanje Nega mačjih mladičev in jih tako pripravila na izzive.

V Akvariju-terariju Maribor, ki slovi po raznovrstnosti svojih živali in strokovnem delu zaposlenih, ti vedno poskrbijo za čudovito izkušnjo obiskovalcev. Slednjim nudimo ogled podvodnega sveta v malem. Preko 120 različnih vrst rib pritegne številne obiskovalce, terarijski svet pa ponuja srečanje z več kot petdestimi vrstami plazilcev, dvoživk in insektov.

Pripravili smo tudi darilne vstopnice, s katerimi lahko zainteresirani podari- te vznemirljivo doživetje sprehoda med akvariji in terariji svoji najdražjim. ✓

ZAHVALE

ZAHVALA OB UPOKOJITVI - ENERGETIKA

S koncem leta 2020 se je zaključila natančno 33 let in 9 mesecev dolga doba v Energetiki Maribor (prej Toplotni oskrbi Maribor) za našega izvrstnega elektro vzdrževalca **Antona Kaca**, ki se je po 41 letih skupne delovne dobe podal v zaslužni pokoj. Ob tem mu kolektiv Energetike izreka iskreno zahvalo za opravljeno delo in želi vse dobro na nadaljnji življenjski poti.

ZAHVALA OB UPOKOJITVAH - MARPROM

Delovno dobo v Marpromu so v zadnjega pol leta sklenili štirje zaposleni na različnih področjih; ob koncu leta 2020 se je upokojil dolgoletni voznik avtobusa **Marko Bombek** (po 34 letih opravljanja tega poklica), januarja letos pa **Darko Ježovnik** iz prve ekipe voznikov električnega avtomobila Maister. Februarja je svojo poklicno pot končal **Ljubomir Bohak**, ki je nazadnje delal v servisnih delavnicah, in zatem maja še **Zvonko Vrabl**, ki je bil med prvimi sodelavci Marproma na področju krožne kabinske žičnice. Ob odhodu v pokoj vsem izrekamo zahvalo za opravljeno delo in želimo veliko novih izzivov ter vse dobro na nadaljnji življenjski poti.

ZAHVALA ZA 40 LET DELOVNE DOBE - ENERGETIKA

V letu 2020 smo v Energetiki Maribor zabeležili edinstven jubilej, saj je naša dolgoletna sodelavka **Helena Fric** praznovala 40. obletnico delovanja v podjetju (predhodno Toplotni oskrbi Maribor). Tako je doživela razvojni podjetja od začetka do danes in nam bila z nasveti ter izkušnjami vselej v veliko pomoč. Ob tem izjemnem jubileju ji kolektiv Energetike izkazuje iskrene čestitke in hvaležnost.

KRIŽANKA

AVTOR MARJAN GRABNER	IGLANA TALNA OBLOGA	OPIS, PRIKAZ	NAJVIŠJI VRH PIRENEJEV	EKSPERT ZA LATINSKI JEZIK	ERWIN CURLICH	SKRIVNOST	MADŽAR.- AMERISKI DIRIGENT DORATI
BOLJŠA ZEVSKA VEČERNA OBLEKA							
DOMAČIN IZ ARINAC PRI VELENJU							
SUKAR MONDRIAN					JANEZ TRDINA		
NOVINAR KANONI					ZMRZNIJEVA VODA		
		AM. IGRA- LEC (RYAN)					
		MESTO V POSAVJU					
			IVO DANIEL VZDEVEK RADKA POLICA				
RDEČI PLANET					ROMUNSKA SOPRA- NISTKA COTRUBAS		
DEL MESTA, KVART							
	TRETJI SKLON, DAJALNIK						ZNAK ZA SELEN
	NIŽNA						
				SEV. JELEN LOPATAR			
				ŽELEZOV OKSID			
			ELEKTROM. STIKALO				
			1. JUDOV- SKI MESEEC				
							ZNIŽANI TON E
		PISATELJ FLEMING				IZDELKI IZ LESA	ŠKODA
		TRAVA 2. KOŠNJE					
GUBA V NEBU KITA				ARKT. PTIČ, NJORKA			
PAPEŠKA DRŽAVICA				JEMANJE DOBRIN			
					ELDA VILER AVSTR.-AM. ARHITEKT (RICHARD)		
	INSERAT, MALI OGLAS						
	SULTANOV RAZGLAS						
			SL. IGRALEC (VOLODJA) KOVAŠKO OPRAVILO				
V				UNITED NATIONS			HITER KONJSKI TEK
				HOKEJSKI PLOŠČEK			
		IZDELOVA- LEC OČAL					
		ZNAK ZA IRIDIJ					
			FRANCOSKA PEVKA (PATRICIA)				

Povezujemo razvojne potenciale mesta

JHMB

